

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemoma nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — —
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

FIASKO SVETOVNE ŽITNE KONFERENCE

Argentina se solidarizira s Sovjetsko Rusijo proti Evropi — Oster konflikt med francoskim in argentinskim delegatom — Konferenca bo bržkone že v par dneh zaključena

Rim, 28. marca. Na svetovni žitni konferenci v Rimu, in ki je bila sklicana v sporazumu med Društvom narodov in mednarodnim agrarnim zavodom, je prišlo včeraj do tako ostrih debat in nasprotij, da smatrajo v merodajnih krogih konferenco že za več ali manj razbito. Na eni strani nastopa v opoziciji Rusija, na drugi strani pa pobija evropske predloge za sanacijo agrarne krize Argentina, ki se smatra ogroženo po evropskih stremiljenjih.

Pravo senzacijo je izzvala izjava voditelja ruske delegacije profesorja Kricmana, ki je svečano izjavil, da se Sovjetska Rusija ne bo dala vezati po nobenem sklepu rimske konference, čeprav je pripravljena sodelovati pri reševanju vladajoče agrarne krize.

V konferenčnih krogih smatrajo to izjavo za dokaz, da namerava Rusija nadaljevati z žitnim dumpingom in tako še nadalje ogrožati evropske agrarne države.

Do zelo ostrega konflikta je prišlo

med francoskim državnim podtajnikom za kmetijstvo Poncem in argentinskim delegatom Lebreto. Ko je poljski delegat ministerjalni direktor Rose izjavil, da nima smisla razpravljati še nadalje o vzrokih vladajoče krize, ker jih je proučil in ugotovil že mednarodni agrarni zavod, ter naglašal, da smatra za edino sredstvo, ki more omiliti vladajočo agrarno krizo, preferenčne carine in boljšo organizacijo poljedelskega kredita, in je francoski državni podtajnik Ponce pojasnil sklepe nedavne pariške agrarne konference in izjavil, da je francoska vlada že izdala navodila, naj se kupujejo agrarni pridelki predvsem v južno-vzhodnih evropskih državah, je planil pokonci argentinski delegat Lebreto ter ogroženo napadel Francijo, češ, da je njeno postopanje v nasprotju z mednarodnimi običaji in pogodbam. Kaj bi dejala Francija, če bi Argentina izdala odredbo, naj se kupuje samo italij. ali angleško blago namesto francoskega? To bi bilo isto, kar je storila Francija s svojim priporočilom za kupovanje

agrarnih pridelkov. V ostri filipiki proti evropskim stremiljenjem, je argentinski delegat zastopal stališče, da so vse govorice o vzrokih agrarne krize prazne marnje in da je to splošno povojni pojav. Tu ne pomaga nobeno evropsko zdravilo za agrarne države, ker bi se s tem samo poostrišla svetovna agrarna kriza. Preferenčne carine Evrope ne bodo rešile, marveč bodo gospodarsko krizo samo še poostrihle. Končno je Lebreto nastopil proti govoricam o sovjetskem dumpingu in izjavil, da trpi Evropa zaradi ruskega izvoza samo zato, ker je njeno gospodarstvo desorganizirano in se vse preveč bavi s politiko namesto s pametnim gospodarstvom.

Govor argentinskega delegata je izzval med evropskimi člani konference veliko ogorčenje in splošno prevladuje prepričanje, da bo žitna konferenca v par dneh zaključena slično kakor gospodarska konferenca Društva narodov brez uspeha.

Nemčija bo morala popustiti

Anglija bo vztrajala na zahtevi, naj se načrt nemško-avstrijske carinske unije predloži v proučitev svetu Društva narodov — Čsl. socialni demokrati odobravajo zunanjo politiko čsl. vlade — Amerika samo gospodarsko zainteresirana

London, 28. marca. Zunanji minister Henderson je imel snoči takoj po svojem povratku iz Pariza dolgo konferenco z vodilnimi uradniki zunanjega ministrstva o odklonitvi njegovega predloga od strani Nemčije in Avstrije ter o položaju, ki je nastal vsled tega.

Diplomatski korespondent »Daily Herald« poroča, da za enkrat še niso bili sprejeti nikakoli sklepi glede na nadaljno stališče Anglije. V diplomatskih krogih smatrajo za verjetno, da bo angleška vlada ne glede na stališče Nemčije in Avstrije zahtevala, naj se vprašanje avstrijsko-nemške carinske unije postavi na dnevni red majskega zasedanja sveta Društva narodov. V Londonu se niso opustili nade, da bo Nemčija končno vendarle sprejela angleški predlog, ker smatrajo, da v Berlinu še niso prišli do spoznanja, da Anglija ne zasleduje pri svojem predlogu političnih ciljev, marveč samo želi, da se vsa zadeva prouči s pravnega stališča in da se ugotovi, ali je nemški avstrijski dogovor v skladu z obstoje-

čimi mednarodnimi pogodbami. Prevladuje tudi mnenje, da se bo morala vsa zadeva predložiti mednarodnemu razsodišču. Hendersonu je mnogo na tem, da bi se ta mednarodni konflikt čimprej likvidiral, ker se boji, da bi nepetost, ki je nastala zaradi postopanja Nemčije in Avstrije, kvarno vplivala na potek svetovne razorožitvene konference.

Praga, 28. marca. Tajništvo socialno demokratske stranke je objavilo snoči komunikve, v katerem objavlja, da se je parlamentarna frakcija stranke na svoji snočnji seji bavila z nemško-avstrijsko carinsko unijo. O tem sta poročala poslanca Tomašek in Hampel. Po temeljiti debati je klub soglasno sklenil, da v polni meri odobrava oficijelno zunanjo politiko vlade ter izrazil mnenje, da mora služiti ta dogodek za poglobitev češkoslovaške gospodarske politike.

New York, 28. marca. V razgovoru ki ga je imel v četrtak z državnim tajnikom Stimsonom, je nemški poslanik

obrazložil nemško stališče glede na carinsko vprašanje. Po njegovih izjavah carinska unija Nemčije in Avstrije ne bo uveljavljena pred prihodnjim letom. Do tedaj se morajo odstraniti vsi dvomi in težkoče, ker se morajo podrobnosti šele izdelati in bo zato do volj časa, da se problem prouči vstransko. Vprašanje carinske unije Avstrije in Nemčije je po zatrdilu nemškega poslanika povsem nepolitičnega značaja in se ima rešiti v okviru tega, kar je Evropa v poslednjih desetih letih razpravljala in po čemer je stremela.

Stimson je sprejel tudi francoskega, italijanskega in češkoslovaškega poslanika, ki so prišli, da se informirajo o ameriškem stališču. Stimson ni podal nobene določne izjave, češ, da še nima zadostnih informacij in da zato še ni mogoče označiti ameriškega stališča. Proučevanje zadeve bo trajalo še dalje časa, v splošnem pa je Amerika zainteresirana samo na gospodarskih posledicah za ameriško trgovino.

Preosnova rumunske vlade

Bukarešta, 28. marca. V političnih krogih so se zopet pojavile govorice o sestavi koncentracijske vlade, ki naj bi ji načeloval londonski poslanec Titulescu. »Adeverul« poroča, da je že v aprilu pričakovati demisijsko vlado, na kateri bi prišel Titulescu, ki bi sestavljal bodisi koncentracijsko vlado ali pa skušal s pomočjo vlade osebnosti ustanoviti novo politično stranko. Parlament tega poskusa ne bo mogel ovirati, ker bo od četrtka aprila odgojen do jeseni.

Trocki o Rusiji

London, 28. marca. »Manchester Guardian« objavlja razgovor s Trockim na otoku Prinkupu, ki je med drugim izjavil, da o polomu sovjetskega sistema ne more biti nobenega govora. Trockij je prepričan, da bo gospodarski načrt za pet let, ki je najpomembnejše delo v zgodovini, kronan s popolnim uspehom. Očitki proti ruskemu dumpingu so neupravičeni, ker znaša ruski izvoz komaj poldrug odstotek svetovnega izvoza. Industrializacija narašča po 20 do 30 odstotkov na leto, česar doslej tudi še ni bilo nikjer v zgodovini.

Izprememba v madžarski vladi
Budimpešta, 28. marca. V političnih krogih govore, da namerava grof Kuno Klebelsberg zamenjati resor prosvetnega ministrstva, ki ga je več let upravljal, z resorom notranjega ministrstva, ki bo zlasti velikega pomena v prihodnji volilni kampanji.

Nemiri v Španiji

Dijaške demonstracije so se vršile po vseh večjih mestih -- Odstavitev policijskega direktorja v Madridu

Madrid, 28. marca. AA. Generalni poročnik Berquete je objavil včeraj manifest, v katerem pravi, da so sedanji nemiri v Španiji nastali, ker se niso popravile krivice, ki jih je zagrešila diktatura Prima de Rivera. General nadaljuje, da je obnovitev diktature v Španiji izključena in da bo pustil aretirati vsakega generala, ki bi kaj takega poizkusil. Vladni krogi smatrajo generalov proglas za hudo kršitev vojaške discipline. Ni še znano, kaj bo storil v tem primeru vojni minister Berenguer.

Madrid, 28. marca. AA. Iz raznih španskih mest poročajo o novih izgredih. V Valenciji so se dijaški in redarji medsebojno obstreljevali. Dijaški so se polastili univer-

ze, ki so jo oblasti zaprle. Tudi v Barceloni so bili spopadi med dijaški in redarji, ker so dijaški hoteli preprečiti tramvajski promet. V Seville je morala policija dvakrat razgnati delavske demonstrante. Med pretepom je bilo več oseb ranjenih.

Madrid, 28. marca. AA. Policijski direktor v Madridu Mola je bil odstavljen. Dijaški so ga obdolžili, da je zakrivil nered in so že dalje časa zahtevali, naj ga vlada odstavi.

Paris, 28. marca. V dobro poučenih krogih potrjujejo, da bodo ameriške banke podpisale 40 milijonov francoske banke pa 20 milijonov dolarjev španskega stabilizacijskega posojila.

Poincare o boljševiški nevarnosti

Bivši francoski ministrski predsednik poziva k enotni fronti proti boljševiški Rusiji

Paris, 28. marca. Bivši ministrski predsednik Poincaré je napisal predgovor knjigi nekdanjega ruskega ministrskega predsednika Kokovceva o ruskem boljševizmu, v katerem pravi med drugim:

»Z obžalovanjem je treba ugotoviti, da ostajajo narodi še nadalje razdvojeni, ne da bi se zneni za zaroto, ki so jo skovali Sovjeti proti njihovim varnostim. Še bolj nevarno je dejstvo, da se skušajo posamezne evropske države naslanjati na Rusijo z namenom, da bi preje dosegle svoje

egoistične cilje. Taka zaslepljenost je nerazumljiva. Kako morejo verjeti te države, ki so ponosne na svojo neodvisnost, da same ne bodo propadle skupaj z drugimi državami v katastrofi, ki jo pripravljajo s svojo neupravičenostjo. Ruski dumping ne bo prizanesel nobeni evropski državi. Skrajni čas je, da se evropski narodi končno zedinijo, proti nevarnosti, ki jim vsem grozi, in organizirajo mirovno enotno fronto civilizacije proti agresivnemu barbarstvu.

Macdonald grozi z odstopom

Pred važno odločitvijo v angleški spodnji zbornici -- Nov konzervativni predlog nezaupnice delavski vladi

London, 28. marca. Na zborovanju, na katerem je govoril Lloyd George, liberalni kandidati niso glasovali o izjavi za podpiranje delavske vlade pod gotovimi pogoji, temveč so prepustili rešitev tega vprašanja liberalnemu parlamentarnemu klubu. Liberalna parlamentarna frakcija bo odločila v teku enega tedna, ali naj Macdonaldovo vlado še nadalje podpira. Bržkone bo prihodnje sredo konzervativna

stranka vložila napovedani predlog za nezaupnico delavski vladi zaradi nezadostne akcije za omiljenje brezposelnosti. Po odgovoru Macdonalda na ta predlog bo liberalna parlamentarna frakcija sklepala o svojem stališču. Macdonald je že namignil, da bo vlada v primeru sprejetja konzervativnega predloga nezaupnice bržkone odstopila ali pa se zavzela za razpis novih volitev.

36.000 žrtev gladi

Berlin, 28. marca. Po brezlični brzojavki »Berliner Tageblatt« iz Sanghaja je po uradni statistiki v teku enega leta umrlo v Sanghaju nič manj kakor 36.000 oseb za lakoto. Pomanjkanju živil kljub vsem prizadevanjem vlade ni mogoče od pomoči in tudi sedaj umira vsak dan neverjetno veliko število ljudi zaradi pomanjkanja hrane.

Demonstracije proti Dreyfusovemu filmu v Parizu

Paris, 28. marca. Kljub demonstracijam, ki jih uprizarajo rojalisti proti filmu »Dreyfusova afera«, ga je gledališče Ambigue snoči postavilo zopet na spored. Gledališče je bilo nabit polno, toda takoj po začetku predstave so začeli rojalisti demonstrirati in metali v dvorano smrdljive bombe. Gledalci so rojalistične demonstracije nekaj časa prezirali, ko pa je postal smrad neznošen, so napadli demonstrante v gledališču se je vnela pravcata bitka. Policija je končno gledališče izpraznila. Po temeljitem zračenju se je po dveh urah predstava nadaljevala. Preden so smeli ljudje zopet v dvorano, se je moral vsakdo podvreči telesni preiskavi, da bi na ta način preprečili dostop rojalističnim demonstrantom.

Nemški lektorji na francoskih univerzah

Paris, 28. marca. AA. Pri razpravi o proračunu prosvetnega ministrstva je senator Honorat zagovarjal nastavitev novih nemških lektorjev na francoskih univerzah. Na nemških univerzah je 26 francoskih lektorjev, ki prejemajo plače od 2000 do 8000 mark. Na francoskih univerzah pa delujejo samo štirje nemški, ki pa so slabše plačani. Prosvetni minister je obljubil, da bo temu predlogu ugodil.

Arnold Bennett umri

London, 28. marca. AA. Snoči je umrl v 63 letu znani angleški novelist Arnold Bennett.

Areacije komunistov na Finskem
Helsingfors, 28. marca. Vodja laponskega pokreta in glavni urednik strankinega glasila »Aktivist« Erolainen je bil istočasno z več komunisti aretirani. Aerolainen obtožujejo, da je bil v ruski službi.

Potres v Smirni

Smirna, 28. marca. AA. V okolici je bil silen potres. Podrle so se tri hiše, mnogo poslopij pa je močno poškodovanih.

Pilsudski v Franciji

Paris, 28. marca. Na povratku s svojega potovanja po Sredozemskem morju je maršal Pilsudski včeraj prispel na poljski torpedovki v Cherbourg. Tu ga je pričakoval in pozdravil poljski poslanik Klapowski. V diplomatskih krogih govore, da bo prišlo po povratku Pilsudskega v Varšavo do velikih izprememb v vladi in v poljski diplomaciji. Med drugim se govori, da bo odstopil tudi zunanji minister Zalesski.

Razpust turškega parlamenta

Angora, 28. marca. AA. Ker bodo v kratkem nove volitve, se je turška skupščina razpustila. Na zadnji seji je bila med drugim ratificirana pogodba med Nemčijo in Turčijo o izročanju zločincev.

Polet »Zeppelina« v Budimpešti

Friedrichshafen, 28. marca. AA. Včeraj je zrakoplov »Graf Zeppelin« napravil svoj letošnji polet. Bil je poldrug uro v zraku. Danes odpluje zrakoplov v Budimpešto.

Pogajanja nemških in angleških finančnikov

Basel, 28. marca. V finančnih krogih razpravljajo o zanimivem kreditnem načrtu, o katerem sta svoječasno govorila predsednik Angleške banke Norman in predsednik Nemške državne banke dr. Luthar. Norman je mnenja, da je pogoj za odstranitev svetovne gospodarske krize obnova kreditne pripravljenosti. Norman namerava pridobiti najmočnejše finančnike Amerike za sporedno kreditno akcijo. Ti Američani naj bi pri Bietzu otvorili konjo s 50 milijoni dolarji. Na podlagi tega fonda bi bila banka upravičena izdajati posebne bono. Že v prihodnjih dneh bodo baje o Normanovem načrtu objavljene podrobnosti.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Ljubljanska borza danes ni poslavala. V prostem prometu so notirali: Amsterdam 22.83, Berlin 15.5725, Bruselj 7.9266, Budimpešta 992.61, Curih, 1095.6, Dunaj 800.66, London 276.67, Newyork 56.83, Pariz 222.74, Praga 168.72, Trst 298.28.

INOZEMSKE BORZE

Curih: Beograd 9.13, Pariz 20.32625, London 25.25, New York 519.66, Bruselj 72.30, Milan 27.22, Madrid 56.50, Amsterdam 208.336, Berlin 123.855, Dunaj 73.08, Sofija 3.765, Praga 15.405, Varšava 58.20, Budimpešta 90.60, Atene 6.72.

Odgoditev avstrijskega parlamenta

Poletno zasedanje bo otvorjeno sredi aprila, ko se bo Narodni svet pričel baviti z reformo socialnega zavarovanja in državne brambe

Dunaj, 28. marca. Narodni svet je bil včeraj odgojen preko velikonočnih praznikov. Zimsko zasedanje bo sicer zaključeno, formalno šele 2. aprila, toda parlamentarno delo je že ustavljeno in bo počivalo do pričetka poletnega zasedanja, ki bo otvorjeno bržkone sredi aprila in za katero je pripravljeno važno zakonodajno delo. Prva seja novega zasedanja je nameravana v tretjem tednu meseca aprila. Poleg reforme socialnega zavarovanja se bo Narodni svet moral baviti tudi z reformo držav-

ne brambe, o čemer so bili predlogi že včeraj predloženi.

Zbornica je včeraj odobrila zakone o poštni hranilnici, o odpravi urvoznic in o volitvi zveznega predsednika.

V zaključnem govoru je omenjal predsednik v navajanju sklepov zasedanja predvsem finančne razprave med zvezno upravo in posameznimi deželami, ki so se končale s kompromisom nasprotujočih si interesov, se čemer je bila ojačena demokratska misel.

Parlamentarni odmor v Berlinu

Državni svet zavrnil povišanje davka na tanjime in dohodnine, ki ga je sklenil državni zbor — Demisijska berlinskega župana

Berlin, 28. marca. AA. Ker je bilo zasedanje državnega parlamenta odgojeno do jeseni in ker je tudi pruski deželni zbor odšel na velikonočne počitnice, bo preko velikonočnih praznikov nastal v političnem življenju odmor. Državni kabinet je imel včeraj zadnjo sejo pred velikonočnimi prazniki in se bo sestel šele po praznikih. Na tej seji bo razpravljal o ukrepih, ki jih bo vlada storila na osnovi pooblastil parlamenta.

Berlin, 28. marca. AA. Državni svet je zavrnil povišanje tanjimjskega davka in

dohodnine, kakor jo je bil sprejel parlament. S tem so ti novi davki razveljavljeni. Parlament bi jih moral sprejeti ponovno z dvotretjinsko večino, kar pa je pri sedanjih sestavi parlamenta izključeno.

Berlin, 28. marca. AA. Berlinski župan Scholtz, ki je vodil posle župana berlinskega mesta po odstopu madžupana dr. Boessa, je izjavil pred občinskim svetom, da bo podal ostavko in bo vodil posle samo do imenovanja novega župana. Scholtz se čuti z novelo o preureditvi berlinskega mestnega statuta prizadetega.

Ljudsko štetje v Ljubljani

154 popisovalcev — Glavne določbe pravilnika o ljudskem štetju

Ljubljana, 28. marca.

Te dni je prejel vseh 154 popisovalcev prebravstva, poljedelskih gospodarstev, bivalnih in domačih živine. Pravilnik za to popisovanje je povabilom, da ga prouče v podrobnostih in se tako pripravijo na svoj uradni, vsekakor netaški posel. Danes imajo vsi ljubljanski popisovalci na povabilo mestnega popisnega urada v mestni posvetovalnici na magistratu stanek in sicer v treh skupinah: ob 14., ob 16. in ob 18. Na tem sestanku prejmo še eventualno potrebna navodila, svoje uradne legitimacije s točno označbo popisnega kroga, v katerem bo popisovalec izvršil popis, in z navedbo vseh hiš in poslopij njegovega popisnega kroga po hišnih številkah. Predvsem pa prejmo za svoj krog potrebne popisne lističe: popisnice za vsako osebo, družinskih listov, dalje listov za poljedelska gospodarstva, listov o domači živini, listov za zgradbe v mestih, kontrolnih spiskov in sumarnih pregledov za svoj popisni krog. Javni uslužbenci, duhovniki in sploh pisarni državljani so po zakonu dolžni opravljati brezplačno vsa dela popisovanja. Kdor je za popisovalca določen, mora brezpogojno sprejeti in izvršiti po oblastvu označeno dolžnost. Ako bi se uprl, je po zakonu kazniv.

Due 29., 30. in 31. marca pojdejo ljub-

ljanski popisovalci po seznamu v svojih legitimacijah od hiše do hiše, od zgradbe do zgradbe in od stanovanja do stanovanja ozir. od družine do družine ter jim bodo pustili potrebno število tiskovin, ki si jih zabeležijo v svojem kontrolnem spisku. Obenem sami določijo, kdaj se vrnejo po popisnice in druge obrazce. Popisnice izpolni sam popisovalec družine ali njegov namestnik natančno po rojstnih in domovinskih listih. Ostale obrazce popisovalec prečita, da se pripravi na odgovore, ki jih bo dal popisovalcu, ko se vrne v hišo po popisnice. Zabeležijo se tudi začasno prisotne in začasno odsotne osebe (dijaki, potniki i. dr.). Potrebne izpiske iz matičnih knjig se dobi brezplačno na posebne tiskovnice po mestnih župnih uradih. Pobiranje in končno izpolnjevanje popisnih obrazcev, ostavljenih po vseh hišah in poslopjih pri vseh poglavarjih družin, se prične 1. aprila. Popisovalci pojdejo ponovno v svojih popisnih krogih od družine do družine. Popisovanje mora biti zaključeno in vse popisni material izročeni najkasneje do 30. aprila.

Pred prazniki na živilskem trgu

Poezija in kruh — Kaj vse se dobi na trgu — Kupčija je v splošnem slaba

Ljubljana, 28. marca.

Menda bo le navse zadnje konec zime in 40danskega posta, saj bo kmalu velika noč, kot pravi pratika. Večno ne more trajati vsa ta nepopisna žalost in grenkoba, to je gotovo, saj se je že začelo govoriti o piruhih, kračah in drugih razveseljivih rečeh in stvareh in solnce celo sije v večno megleni in skisani Ljubljani, sije tako, da se nam kar čudno zdi, ter trepetamo pred slabim vremenom kot cigani, ki so žalostni ob lepem in veseli ob grdem vremenu, kajti zaradi te nebeštanske naklonjenosti bomo morali govoriti kaj kmalu trpeti. Sicer smo pa vsa vajeni; zato naj bo kakor hoče, povedati je le treba, da bo menda kmalu v resnici pomlad, kot kaže se pa bo zopet marsikaj izpremenilo in tudi jedilni list ne v najmanjši meri. Poleg tega nas pa še zanima kaj pravijo cene na živilskem trgu pred prazniki, še mnogo bolj kot vreme in pomlad.

Zato pojdemo na našo živilsko borzo, da vidimo, kaj se nam in kaj se ne — obeta.

Najprej zagledamo v šolskem drevoredu cel gozd butar, ki jih pa prezremo, ker niso za v lonec, temveč samo za v vazo.

Ob Mayerjevi hiši prodajajo otroci pomladne dokumente:

— Kupite, šopek »kronce« 4 »kronce«!

Bogme, poezija in proza, da si lepšega primera ne morete misliti! Vidite, pomlad, rože — denar, »kronce« in dinarje, poezija in kruh. In še lepše: mimo jih hodi nešteto, gospe s cekarji, kmetje, branjevi, mestni otroci z materami, ki jim diše pomaranče tako, da jim privabijo iz vseh koncev mesta na trg — toda vsem tem ljudem »kronce« prav nič ne diše, le slepe jih, zato jih ne vidijo ter gredo mimo naprej. Tudi mi, da vidimo, kaj ljudem bolj diši kot rože.

Da, pomaranče že nekoliko, toda večeraj ni bilo posebne gneče. Dišale so pa ribe (ne smrdelci!). Pa jih je tudi bilo strašansko mnogo. 4 dolge vrste miz. Če smo si pa ogledali blago pobliže, smo videli, da rib ni bilo toliko, četudi jih je bilo mnogo, temveč, da so bile v dolgi vrsti razstavljene — žabe. Res, pravi žabji sejem! Rumeni kraki, kot maslo, krak pri kraku, hm, kje neki je imela žabja smrt tako obilno žetev? Trnovske žabice, seveda, Trnovčani so edini tisti, ki zalagajo naš trg vedno s svojevrstnimi, nenadomestljivimi specijaliteta. Žabe so prista postna delikatesa in Ljubljanci so lahko srečni, kajti z žabami so tako zalazeni kot gotovo malokatero mesto, hvala so dolžni Trnovčanom, škoda le, da slednjih ne smemo preveč hvaliti, sicer se lahko zopet prevzamemo in napovedo stražnik na sam veliki petek.

Žabji kraki so po obsegu in barvi precej različni; napihnjeni kot rokavi ženskih oblek rokoko kroja in sloki kot zoborebci, rumeni kot maslo in višnjevi kot češnje. Komad po 0.50 Din pa tudi 5 krakov se je dobilo že za dinar. Še pravi, stare žabe so dražje, dočim je n. pr. tele tina dražja kot govedina.

Ribe so pa pred prazniki dražje — konjunktura, kajpada. Ribarske afere jih menda niso podražile. Kalamari okoli 50 Din kg, sardele od 18 Din naprej, ščke 40 Din itd. Kupčija je bila še dokaj živahna, četudi so kupci obračali dinarček na vse malice viže, predno so jih dali iz rok, tudi barantali so v potu obrazov in v očividnih duševnih stiskah. Rariteta so bili morski rakci, ki so jih Ljubljanci bolj ogledovali kot kupovali.

Pri mesarjih je zadnje čase največ krač, prekanjena mesa, se pač ravno po duhu časa, ali pa recimo zopet — konjunktura. Sicer je govejega mesa tudi dovolj; opažati je celo, da se je pocenilo, toda samo pri nekaterih mesarjih. Konjunktura, ali je pa vplival na cene 40 danški post. Kg govedine se dobi že za 14 Din, kdor pa ceni boljše meso in mastno juho ter mu močnejše dopušča, bo gotovo rajši kupil meso po 18, 20 Din kg. Prekanjeno

meso, ali kračje za veliko noč se dobi po 23—28 Din kg in nekoliko si ga bodo Ljubljanci gotovo privoščili, četudi te dni ne kažejo prevelike ljubezni do teh in drugih velikonočnih dobrot, kot je soditi po kupčiji. Mesarji zdehajo ter so dokaj čemerni, sami zase, namreč, sicer pa do skrajnosti postrežljivi in vlnjdi ter ponujajo blago sila prijazno že na pol streljaja bližajočim se ljudem.

Zelenjadni trg je zopet zelo živahen, branjevi, kmeti in gospodinj kar mrgoli. Toda kupčija je bila večeraj v splošnem povsod slaba razen pri zeljaricah. Mlekarice, sirarice itd. tiste »fritne« in »sitne« so vedno enako hudomušne, muzajo se tja v en dan, naj bo lepo vreme ali grdo, post ali mastni dnevi; kupčija je bila večeraj slaba tudi pri njih, zdi se, da tudi one žive od izgube, kot sploh mnogi med nami.

Posebni novitet ni med živilji, vendar je pa velika razlika med zimskim in sedanjim trgov. Pozimi je bilo vse skisano, mrtvo in pusto, zdaj so pa ljudje živahni, veseli, četudi je napredaj prav tako le največ zelja, repe in fižola. Da, zelja je še vedno dovolj, vsaj večeraj ga je bilo in je šlo najbolj v denar, ker je bil petek in poceni je, če se vzame — 3 Din kg, to ni mnogo, če pomislimo, kako se je pozimi na vse pretege vlačilo po zobeh, ne sicer zato, ker smo ga jedli, nego zaradi tega, ker smo se — dolgočasili in vzrokov je toliko, kaj bi naštevati in pogrevati stare neslanosti in prisikutanosti, zdaj je čas ljubezni, ne pa sporov. — Med noviteta pa spada menda italijanska salata, motovilec, radič in druge salate, čeprav so na trgu že več časa, skoraj pol zime. Poceni pa ni nobene stvari na trgu, vsaj kot se zdi kupcem. Italijanska salata je po 14—16 Din kg, motovilec 1 do 1.25 Din, radič pa 2 Din merica. Kmetice in branjevi so večeraj tožile skoraj solzljivi oči, da ni kupčije ter se čudile, kaj jedo zadnji čas Ljubljanci; ena je dejala, da so si dali operirati želodce kot slepič, drugače bi jim ne bilo močje vztrajati pol meseca brez vsake hrane. Pustimo to tajnost Ljubljancem ter jim le raje čestitajmo k rekordu v gladovanju!

Kljub temu je pa bilo, kot rečeno, na trgu dokaj živahno, gospe so se prerivale od mize do mize, vse blago po vrsti vestno pretipale ter prečenile, a le redka je izpustila vlažen dinarček od sebe brez premišljanja.

Na trgu so te dni zopet na razpolago jabolka. Kar naenkrat so jih kmetice zopet pravilele na dan, češ, zdaj je čas, cvetna nedelja bo, na butare jih bodo navzeli in jabolčne štruke bodo sukali za veliko noč, odnosno na veliki petek. Dobro računajo, toda povsem se jim vseeno ne obnese takšen račun brez krčmarja, zlasti še, ker je račun previsok, odnosno piška-va jabolka po 7 do 12 Din kg se zede našim preddarnim gospodinjam le predraga in cvetna nedelja je preveč na koncu meseca. Zato so gospe večeraj sklenile, da rajši delajo sirove štruke kot jabolčne, ker so prav tako dobri in cenejši. Kupčija je bila torej tudi tu slaba.

Kaj pa jajca — piruhi? Saj res, jajca so pa najbrž precej draga, mislite. Jaje je dovolj, kupcev pa izredno malo, a ne zaradi dragine, menda pa zaradi — žepne krize, kako pa drugače: jajca imajo uradno določeno ceno, sveža do dinar komad, osušena pa 75 par, to je poceni; če pomislite, da so bila jajca nekaj časa celo po 3 Din!

Najbrž bodo letos Ljubljanci praznovali veliko noč brez piruhov, ali se jim pa jajca zde celo prepoceni; naj le počakajo še nekaj dni, pa bodo že dovolj draga.

Tako torej skrbje na živilskem trgu za naš blagor ter velikonočni blagoslov, mi smo pa v opoziciji.

Spominjajte se slepih!

Ljubljanski občinski proračun

Poročilo načelnika finančnega odseka Ivana Tavčarja o proračunu ljubljanske mestne občine za l. 1931

Prosveta in umetnost

Ljubljanska mestna občina vzdržuje 11 deških in dekliških osnovnih šol, 4 meščanske in dekliške šole, 2 otroška vrtca, 4 otroška zavetišča, 5 obrtnih nadaljevalnih šol in popolno šolsko realno gimnazijo. Viteški zasebne šole, šteje osnovno šolstvo v Ljubljani 4070 otrok; ženska realna gimnazija šteje pa 800 dijakin.

V proračunu je za šolstvo izkazana potreščina 4.115.049 dinarjev, t. j. za okrog 12 Din na učenca. Ta prihranek pa je le navidez, ker izpade v primerjavi s proračunom za leto 1930:

a) stanarina za učiteljsvo meščanskih šol z Din 230.400.—

b) stanarina za učiteljsvo državne pomožne šole 39.600.—

c) prispevek za centralni šolski vrt, ki je v letu 1931 ukinjen 25.800.—

Skupaj Din 295.800.—

tako, da so se izdatki za šolstvo dejansko zvišali za okrog 12 Din na učenca. Ta povisek pa je utemeljen z polnoletno anuiteto Din 150.000.— za posojilo, ki se bo kot prvi obrok z Din 2.000.000 najelo za novo šolo za Bežigradom in pa s stroški Din 90.000.— za novo kurilno napravo pri centralni peči I. dekliške osnovne šole ter z nekaterimi drugimi manjšimi stroški.

Še dvajset let ni bila v Ljubljani zgrajena nobena osnovna šola. Med tem časom nastali porast ljubljanske prebivalstva ima za nujno posledico, da je v vseh osnovnih šolah premalo prostora in da celo cel novo nastali mestni okraj nimajo nobene osnovne šole. Da vsled tega trpi poduk in da so tudi zdravstvene razmere v šolah pomajnkajljive, je samoočebni umljivo. Kako bi naj bilo drugače, ako se morajo posamezne učne sobe uporabljati za dva razreda in ako morajo učenci v najnežnejši starosti prehoditi v najslabšem vremenu cele dele mesta, predno pridejo do svoje šole.

Neugodne finančne razmere, predvsem angažiranje vseh razpoložljivih denarnih sredstev v stanovanjske vrhe, so do letos preprečevale, da bi občina pričela z gradnjo novih šol. Sedaj imamo v proračunu prvi del anuitete za zgradbo osnovne šole v svetokrižkem okraju. Načrti za novo šolo so že izdelani, proračun tudi in se bo z gradnjo že letos pričelo. Nova šola bo najmoderneje urejena in bo znatno razbremenila šolsko šolo in tudi ostale šole po mestu. Druga šola, ki je prav tako nujno potrebna, kot je šola v svetokrižkem okraju, bi bila dekliška šola za septempetletni in vodmatični okraj.

V Ljubljani imamo okrog 1600 vajencev, ki obiskujejo po raznih šolah nameščene obrtno-nadaljevalne šole. Ker je edino pravilo, da se obrtni in trgovski naraščaj poučuje v dnevnem času, je veliko težko, kam spraviti vajence na osnovnih šolah, ki so že tako prenapolnjene. Za uspešno obrtno-nadaljevalni pouk je potrebna posebna ureditev učnih prostorov, da je strokovni pouk sploh lahko uspešen. Zgraditi po posebno poslopje za obrtno-nadaljevalno šolstvo, kar je občina tudi dolžna storiti za razvoj obrti in trgovine v mestu.

Ženska realna gimnazija je za občino vedno hujše breme. Še leta 1927 je znašal proračun za žensko realno gimnazijo 1.029.673 dinarjev, dočim znaša letos po štirih letih že 1.516.935 dinarjev. Vsako leto se proračun za ta mestni zavod zviša za približno 100.000 dinarjev, ker se valed nalava učenk povijuje strošek za učne moči. Tudi v prihodnje ne bo drugače, ali pa celo slabše, ker bo morala občina plačevati v vedno večji izmeri pokojnine za doslužne profesorje in nastavljeni na njih mesta nove moči. Ni čudnega, če bi se čez tri leta ženska realna gimnazija stala občino 2 milijona dinarjev letno.

V vseh drugih mestih vzdržuje srednje šolstvo država. Mestno žensko realno gimnazijo bo morala prevzeti država. Tozadevna akcija s strani občinske uprave je v teku.

Novi sta v proračunu postavki za narodno gledališče v znesku Din 200.000.— in za Narodno galerijo v znesku Din 150.000.—

Narodno gledališče v Ljubljani se nahaja v težavnih finančnih razmerah. Naraščajoči deficit ogrožajo celo obstoj gledališča. Državna dotacija je prenikla. V Beogradu in Zagrebu dajeta občini gledališču po 600.000 dinarjev letne subvencije, poleg tega pa sta gledališči še od države bolj subvencionirani.

Po poročilu mestne elektrarne dolguje po stanju z dne 22. decembra 1930 narodno gledališče od 1. februarja 1928 dalje na elektrarnem toku in instalaciji 401.109.70 dinarjev. Pri obstoječih finančnih razmerah gledališča dolg ni izterljiv. Finančni odsek je zato sklenil, da predlaga občinskemu svetu, da se odpiše dolg pri elektrarni in obenem votira letna subvencija 200.000 dinarjev, tako da bo dobilo narodno gledališče letos od občine 600.000 dinarjev subvencije. Zahtevati pa moramo za bodočo, da Narodno gledališče v redu plačuje elektrarniške račune, ker občina preko letnih 200.000 dinarjev ne more plačevati za Narodno gledališče.

Upoštevajoč veliko kulturno pomembnost Narodne galerije za Ljubljano in za Slovence sploh je finančni odsek nadalje sklenil predlagati občinskemu svetu, da se za to institucijo vnese letna subvencija 150.000 dinarjev.

Prenešen delokrog

Znatno se je zvečala potrebščina prenešene delokroga, ki znaša 2.066.263 dinarjev, dočim je lamsko leto znašala le 594.313 dinarjev.

Povisek potrebščine je nastal predvsem radi tega, ker smo morali vsivati prispevek za državno policijo, ki znaša letno 1.479.658 dinarjev in sicer na zastanku iz leta 1930 Din 668.061 in za leto 1931 Din 876.597. Zavedamo se, da s protesti proti plačevanju velikih prispevkov za policijo ničesar ne opravimo, akoravno smo prepričani, da je občina pri tem pretežko zadržana. Le eno odlično željo bi pa le izrazil: Kader policijske straže se mora povečati. Sicer imamo že dosedaj v Ljubljani toliko stražnikov, da vsaki večer točno

ob dvanajstih napovedo po dvakrat policijsko uro v 300 ljubljanskih gostilnah in izvrše s tem 600 uradnih aktov tekem pol ure. Res, hvala bogu: dobro je preskrbljeno za moralo in solidnost občanov. Sedaj samo še to želimo, z ozirom na milijonski izdatki, ki ga imamo s policijo, da bi bil še posebej najmanj tako močan policijski kader, kot je za napoved policijskih ur, na razpolago v vseh dnevih in nočnih urah ter v vseh delih mesta, posebno na osamljenih potih periferije, za preganjanje tatov in vlomilcev. Kajti ti se zaenkrat v Ljubljani v svojem amoralnem in nesolidnem poslu še precej sigurno počutijo. In to ni prav!

Po najnovejšem mora nositi občina tudi stroške za vzdrževanje uradne hiše sreskega načelnika ljubljanske okolice z zneskom 50.000 dinarjev. Primorani smo vzdrževati v Ljubljani dve sreski načelstvi, svoje na magistratu in ono okoliških občin.

Stroški prenešene delokroga, to je stroški, ki jih odzvamemo državni upravi, stalno naraščajo. Poleg tega pa prihajajo še razni drugi obvezni izdatki, katerih je bila doslej občina oproščena, ker so jih nosile druge upravne oblasti. Samo površno izračunajmo, kaj mora občina v tem pogledu plačevati: po proračunu za prenešene delokrog 2 milijona, za agende politične oblasti I. stopnje za osebne in stvarne izdatke najmanj pol milijona in za bolnišnice oskrbne stroške 300.000 dinarjev. Ako nadalje še upoštevamo, da izda občina 1½ milijona letno za žensko realno gimnazijo, katero bi morala prav za prav vzdrževati država, potem pridemo do velike vsote letnih 4.300.000 Din, ki padejo v breme občini iz naslova prostovoljno in neprostovoljno prevzetih agend drugih javnih uprav.

Lutkovno gledališče Sokola I

Lutkovno gledališče na Taboru je preteklo nedeljo zaključilo sezono z igro: »Martin Krpan«, ki je ugajala občinstvu zaradi njene znane vsebine in očarljive inscenacije. Dosegal je prav rekorden obisk, ki dá misliti, da bi morali lutkovni odri posvečati vso ljubezen narodnim komadom v nizu našega bogatega tradicionalnega slostva, iz katerega bi se dalo ustvarjati učinkovite igrakaze, ki globoko segajo v narodno dušo in zavest.

Hvalevredna naloga čaka še posebej mladinske pisatelje, da se sedaj — ko se lutkovni odri v pospešenem tempu množijo, zamislijo tudi v lastno literaturo, ki jo zelo pogrešamo in neobhodno potrebujemo. Na ta način bodo posejili razmah in pripomogli drugim odrom do razvoja in napredka.

Predstav je bilo letos 12 in dve noviteli, lani 23 in 8 novitet ter 2 gostovanji. Da se je letos vprizorilo manj iger, je pripisati v prvi vrsti dejstvu, da nismo igrali polna dva meseca zaradi zaposlenosti br. Emila Vilfana, brez katerega si sploh ne umoremo misliti boljšega in vztrajnega čutnega zabavniika in temeljitega poznavalca duše naše mladje.

Med sezono je odsek izvežbal zbor nardarjenih in ukaželnih članov Sokola IV., ki so dvakrat nastopili s pravilčno igro: »Carovnik Ropotar«. Pomozili so tako stvelilo prijateljev mladine ter dali vzpodbudo za pristop v lutkarsko družino, ki se zadnje čase stalno širi.

Jutri ob 15. pa se vrši še zadnja no-tranja produkcija za deca, naraščaj in Člane Sokola II. Vabljeni in dobrodošli seveda tudi cenj. občinstvo.

Na jezikovnem rešetu

nove številke izvrstne revije »Slovenski Tisk« so ostali izrazi »svit dneva«, »na tem mi je«, »podačnik«, »vseled«, »na kapi umre-ti«, »zoperstaviti se«, »oželeni jo je« in »Još-ško«, pišimo torej tudi mi le »svit«, ker ga ponosi ni, »do tega mi je«, »podožnik«, »zaradi, radi, zavoljo, od, po, zbog itd.«, »za kapjo umreti«, »ustaviti se, upreti se, po robu se postaviti, ustavljati se, uprati se, braniti se«, »vzel jo je ali omožila se je z njim ali oženil se je z njo« in »Jožko«. To rešeto je preključno potrebno in tudi koristno, saj v vsaki številki »Slovenski Tisk« vrže iz rešeta polno smeti in plevla, ki preti zadušiti nivo našega lepega jezika. Ze zaradi »rešeta« naj bi bil na ambicijno revijo naročen vsak inteligent.

V prejšnji številki smo čitali »Lz zgodovine slovenskih tiskarn« dr. Šlebingerjev opis Sassenbergove tiskarne v Ljubljani, sedaj je pa Janko Glaser pričel objavljati zanimivo »Zgodovino mariborskih tiskarn« z življenjepisom tiskarja Schütza in njegovih redkih slovenskih tiskov. Ne samo za bibliofile interesantna, temveč tudi za vse prijatelje naše književnosti in kulturne zgodovine prav poučna razprava! Vsem so pa koristni članki Miroslava Ambrožiča »O različnih tehnikah tiska in njihovih tehnikah«, kjer v tej številki objavlja ta prvovrstni strokovnjak »pregled reprodukcijekega postopka s tremi barvami«. Kakšne pojme ima naša javnost in tudi inteligenca o tisku sploh, je uprav neverjetno, zato imajo pa sedaj najlepšo priliko, da si iz teh popularnih člankov pridobijo vsaj osnovno znanje o tisku. Dr. Šlebingerjeva z velikim trudom sestavljena »Slovenska bibliografija za l. 1930« nam našteva prav vse knjige in brosure, ki so pri nas izšle, obenem pa dokazuje, da produciramo mnogo več, kakor se splošno misli. Fotomateriji in tudi pokloni fotografiji imajo v rubriki »Fotografija« vse polno drobiža, ki ga sicer morajo iskati po tujih strokovnih listih, posebno dobrodošla so pa navodila za zimsko fotografijo, čeprav so malo zakasnela. »Izrazoslovje« je važno za vse naše obrtni-

ke, trgovce in tehnike, med »Drobižem« je pa polno tudi za splošno informativnih notic — sploh sijajno opremljeni »Slovenski Tisk« je tako odlično urejevalna revija, da zasluži najtoplejšo priporočilo.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Sobota, 28. marca 1931, katoličani: Ivan, Kap., pravoslavni: 15. marca, Ura.

Jutri: Nedelja, 29. marca 1931, katoličani: Cvetna nedelja, pravoslavni: 16. marca, Borivoj.

DANASJNE PRIREDITVE

Drama: Trije vaški svetniki.
Opera: Dijak prosjak. A.
Kino Matica: Samo Ti.
Kino Ideal: Na Golgoti sramu.
Kino Ljubljanski dvor: Busterjeva karnijera.

Sentjakovski gledališki oder: Ravna kakor cerkvena miš.

Družabni večer oficirske garnizije na Taboru.

PRIREDITVE V NEDELJO

Drama: Pri veseljem konjčku.
Opera: Cosi fan tutte.
Kino Matica: Samo Ti.
Kino Ideal: Na Golgoti sramu.
Kino Ljubljanski dvor: Busterjeva karnijera.

dobitek.

Koneert Glasbene Matice ob 15. v Uniu.

Nogometna tekma Ilirija : Primorje ob 16. na igrišču Ilirije.

DEZURNE LEKARNE

Danes in jutri: Piccoli, Dunajska cesta, Bakarič, Sv. Jakoba trg.

Dr. F. Kermauner umrl

Dunajsko medicinsko fakulteto je večerjadel hud udarec. Šef druge ženske klinike, profesor dr. Fritz Kermauner je umrl večerj jutraj po kratki bolezni, ki se je pričela z influenco.

Fritz Kermauner je bil rojen 24. julija 1872 v Celju, študiral je v Gradcu, bil v Gradcu asistent pri Allonzu v. Rosthornu, iz Gradca je pa odpotoval v Heidelberg in pozneje na Dunaj. Leta 1904 je postal docent za ginekologijo in porodništvo na univerzi v Heidelbergu, leta 1912 je bil na Dunaju imenovan za profesorja, nato je bil primarij ženskega oddelka Rudolfove ustanove. Spisal je več znanih zdravniških del, v katerih se je pečal z razvojno-zgodovinskimi problemi. Pokojnik je bil velik učenjak in eden najodličnejših dunajskih zdravnikov. Tudi pri dijaki je bil zelo priljubljen. Bil je brat pokojnega dr. Roberta Kermaunera, finančnega svetnika v Ljubljani.

Iz delovanja Sokola v Spodnji Šiški

Brez mnogih besed hvalisanje raste naše sokolsko gnezdo, ki šteje že nad 300 pripadnikov, kar priča, da se pri nas razvija krepka sokolska postojanka. Trdo je bilo delo v začetku, ogromno energije zahtevalo še sedaj, zlasti ker smo pričeli takorekoč iz nič, pa vendar dobra volja bo premagala tudi v bodoče vse ovire kot doslej. Najzavlačnejše je vrvenje v telovadnici, za katero nam služi šolska soba, ki pa je že davno pretesna in je bolj ovira kot pripomoček k sistematičnemu delu. Toda hvalileži moramo biti krajnemu žolskemu svetu in njega predsedniku br. Zakotniku za vso dosedanje naklonjenost in zato smo tem bolj pripravljeni, da uvidimo naši občinski možje neodložljivo nujno potrebo, da mora tako moderna in velika šola imeti tudi svojo telovadnico, ki bi služila šoli, Sokolu in raznim razstavam ali mladinskim prireditvam. Zaenkrat se tolažimo z nastopom pomladi, ki nam bo omogočila telovadbo na letnem telovadišču. Tehniški odsek pa je kljub vsem oviram že uspel v toliko, da zamore na pomladanski akademiji 19. aprila pokazati uspeh dosedanjega dela.

Enako uspešno deluje vzporedno prosvetni odsek, ki je priredil vsak mesec po eno sokolsko predavanje, ustanovil mladinski zbor ter osnoval tudi lutkovni oder, ki ga vodita agila brata Planika in Riha. S pomočjo Češke obce, zlasti pa požrtvovalnega g. Skružnega star., priredi v nedeljo 29. t. m. svojo otvoritveno predstavo za naše malčke, jeseni pa bomo že lahko samostojno vprizorjali igre skozi vso sezono ter nudili mladini primerno in vzgojno razvedrilo.

Vsi dosedajni uspehi torej kažejo na to, da bo to mlado sokolsko društvo vreden član sokol družine in zato želimo, da v svojem nesebičnem delu za vzgojo mladine, moralni in fizični dvig našega okolja najdemo v javnosti primerno razumevanje in podporo.

Zdravo!

Pri urarju.

— Popravite mi uro prosim. Skoraj nova je še, pa se mi je pripetila nezgoda, da mi je padla na tla.

— Motite se, gospod, nezgoda ni bila v tem, da je vam ura padla na tla, temveč v tem, da ste jo pobrali.

Za vsaj slučaj.

— Pravijo, da si postanejo ljudje, ki dolgo žive skupaj, kakor zakonci, močno podobni.

— Hm, to mi pa ne diši, dragi moj. Najbolje bo, če zaročak kaj takoj razdereva.

IZKLJUČENO.

— Nehajte piti žganje, dragi moj, to je edina pomoč. Vsak kozareček žganja vam skrajša življenje za en teden.

— To je izključno, gospod doktor. Če bi bilo to res, bi bil moral umreti že pred 50 leti.

Veliki znanstveni uspehi prof. Plotnikova

Zanimivo predavanje o važnih izsledkih znanstvenih raziskavanj
slavnega ruskega učenjaka

Ljubljana, 28. marca.
Snoči je predaval v predavalnici kemičnega inštituta na realni svetovno znani znanstveni, fotokemični univ. prof. Iv. Plotnikov, ki deluje že več let na zagrebški univerzi.

Prof. Plotnikov se je odzval povabilu Jugoslovenskega društva kemikov sekcije Ljubljana ter razložil svoje znanstvene rezultate raziskovanja toplotnih žarkov, na velesnimivem znanstvenem predavanju, katerega so se udeležili zastopniki društva kemikov nekaj profesorjev srednjih šol in kemikov iz prakse.

Cetudi je bilo predavanje za laike, zlasti za one, ki ne obvladajo kemije, težko umljivo, vendar je bilo tudi zanje izredno zanimivo ter je pokazalo veliko pomembnost prof. Plotnikovih odkritij, epohalen pomen fotografiranja s toplotnimi žarki v medicini, biologiji, arheologiji, kriminalistiki, blagostanju itd.

Profesor Plotnikov

Dalekosežnosti teh izsledkov še zdaj ni mogoče presoditi, rečemo lahko le, da bodo postavili na glavo teorije o toplotnih žarkih ter pojasnili marsikatero fizikalno tajno, katere doslej znanstveniki niso mogli niti slutiti. Teorija o razpršitvi toplotnih žarkov je bila doslej pomankljiva, celo napadna kot dokazovanje rezultatov raziskavanj prof. Plotnikova. Toplotni žarki se odbijajo po zakonih, ki jih doslej še nismo dobro poznali; širijo se tudi v smeri svojega napredovanja naprej skozi materijo. In zaradi tega važnega svojstva se nam odkriva tudi možnost fotografiranja s toplotnimi žarki, kar bi bilo praktično naravnost epohalnega pomena. Tako n. pr. je možno fotografirati s toplotnimi žarki s poljubne višine, odnosno razdalje, tudi skozi meglo, cele pokrajine, kar bi bilo velikega strategičnega pomena, a tudi mnogo večje vrednosti za geografijo in raziskovalce. S toplotnimi žarki se pa dajo fotografirati tudi slabo čitljivi napisi pri važnih arheoloških najdbah, kot se da uporabiti to fotografiranje tudi v zdravilstvu, za fotografiranje poedinih notranjih telesnih organov, katerih ne moremo niti rentgenizirati.

V kriminalistiki bodo lahko uporabljali nov način fotografiranja v mnogih primerih, saj se da s toplotnimi žarki fotografirati vsebine zaprtih pisem, kakor tudi se takoj ugotovi, če je bankovec falsificiran. Ta odkritja o svetlobnih žarkih nam pa tudi odkrivajo za novo fotografijo in spoznanjem zakona o razpršitvi svetlobnih žarkov skrivnosti mikrokozma, seznanja nas s tajnimi materije, njene molekularne sestave, z zakoni, ki vladajo v njej, kar je neprecenljive važnosti zlasti za fiziologijo.

Raziskavanja so pokazala, da morajo biti med dolžino valov toplotnih žarkov in množino molekulov posebni zakoni, po katerih se ti žarki razprše. Potrebno je bilo neshetno poskusov ter dolgotrajno delo, da se je končno z vsjo zanesljivostjo ugotovi-

lo, po kakšnih zakonih se širijo ter odbijajo toplotni žarki v materiji ter kaj sledi iz tega. Toplotni žarki se takoj pri vstopu v materijo močno odbijejo, skoraj v polnem krogu, tako, da se vračajo nazaj, čim globlje pa prodirajo v tem ravnejših smereh, se prče, odnosno širijo, središnji žarki pa prodirajo naprej v povsem ravni smeri. Zato je pa razpršitev, odnosno prodiranje toplotnih žarkov, odvisna od plasti in debeline materije. Tako n. pr. toplotni žarki ne morejo prodreti globlje v naše telo, ker je koža zelo tanka, zato se zelo razprše takoj, ko padejo na kožo, kajti čim tanjša je plast, tem bolj se razprše v njej toplotni žarki, in sicer, kot rečeno, v ostrih lokih, se skoraj popolnoma odbijajo.

Ko je prof. Plotnikov spoznal te zakone o razpršitvi toplotnih žarkov, potem ni bil več problem meriti razpršitev v materiji le milimetre globoko, ker je bilo prav tako natančno kot 30 mm globoko v plasti. Po krivuljah razpršitve žarkov, ki sličejo nekoliko magnetskim silnicam, se da določiti krivulja razpršitve za različne materije; v glavnem sta v vseh primerih le dve značilni krivulji razpršitve, ena kot polovna elipsa, druga pa podobna topeemu suhičastemu listu.

Predavatelj je pokazal tudi svojim poslušalcem znamenite fotografije, ki jih je napravil s toplotnimi žarki, ki so svojčevstna posebnost ter za znanstvenike velike vrednosti. Fotografirano je več vrst snovi, sladkor, meso, oglje itd., kar kaže pri vsakem poedinem primeru posebno razpršitev toplotnih žarkov. Poleg teh fotografij pa je pokazal fotografije predmetov, nekakega poslopja, zaprtega pisma, bankovca, roke itd.; te fotografije so dokaj jasne ter nazorno dokazujejo važne znanstvene rezultate prof. Plotnikova tako, da se lahko še laik uveri, da Plotnikovo delo ni le znanstvena podmena, temveč praktično, konkretno dokazana dejstva.

Kemikom je pa predavatelj itak dovolj dokazal pravilnost svojih izdelkov s kemijskimi formulami in diagrami o periodičskih reakcijah.

Japonski znanstvenik univ. prof. dr. Nišinji iz Mukdena (Karikiral ga je g. Matko Skušek, čigar mati je profesorjeva rojakinja.)

Podrobneje tolmačiti efekte toplotnih žarkov prof. Plotnikova se žal ne more za splošnost v običajnih časopisnih referatih, ker bi to zavzelo preveč prostora ter je predvsem znanstvena, strokovna zadeva. Zato moremo le omeniti, da je predavatelj že razložil periodičske oscilacije v materiji, ki jih je tudi odkril s toplotnimi žarki, nastajanje in razkrajanje v materiji, ki je enako v vsej stvari in povsod v življenju, večno nihanje, večni ritem, nastajanje novih svetov in propad starih.

Predavatelj je žel za svoja nadvse zanimiva izvajanja iskreno priznanje, profesorji so mu pa k njegovim velikim uspehom še posebej prisrčno čestitali.

Po predavanju je predstavil ruski učenjak poslušalcem slovitega japonskega znanstvenika, zdravnika univ. prof. dr. Nišinji, ki je prisel z njim iz Zagreba.

Potovalna pisarna

Stalna rubrika »Slov. Naroda«, v kateri bodo važne informacije za one, ki hočejo potovati po svetu

Ljubljana, 28. marca.

Skupno z Zvezo za tujski promet v Ljubljani bomo priobčevali enkrat na teden informativne članke glede raznih potovanj po svetovne železnice in tu in inozemstvu, spremembe voznišnih redov in sploh vse važnejše dogodke in prireditve, ki se tičejo tujkega prometa in potovanja po kopnem, po morju in po zraku, da bo tako potujoče občinstvo sproti v glavnih obrisih poučeno o raznih ugodnostih. Za natančnejše informacije se je pa treba potem obračati na potovalno pisarno Zveze, Ljubljana, Dunajska c. 1 (Putnik Office).

Naloga Zveze je predvsem, da poleg pridobivanja tujcev k nam zainteresira tudi naše ljudi za razna potovanja, in prvi vrsti za potovanja po naši državi, da bi tako spoznal tudi naš človek vse prirodne krasote, ki mu jih nudi naša zemlja bodisi za odpočitek ali razvedrilo in se seznanil bližje z običaji svojega naroda. Nadalje je naloga Zveze, da da vsem našim ljudem, ki potujejo v inozemstvo zato, da spoznajo običaje tujih narodov, njihovo kulturo, kraje itd., razne direktive in nasvete za udobno in ceneno potovanje.

Prometne oljave, popusti itd.

JUGOSLAVIJA:

Spomladanski velesejem v Ljubljani se vrši od 30. V. do 8. VI. Udeležnikom je dovoljen na železnicih 50% popust. Cel vzorni listek s potrdilom velesejma, da si se ga udeležil, velja za brezplačen povratek.

Mednarodni sejem v Baselu od 11. do 21. IV. Posetniki uživajo 50% popusta pri povratku.

Mednarodni sejem v Poznani od 26. IV. do 4. V. Posetniki uživajo 50% popust pri povratku.

Mednarodna razstava »Detec v Budimpešti od 1. do 31. V. Posetniki uživajo 50% popusta pri povratku.

Spomladanski sejem v Zagrebu, se vrši od 25. IV. do 4. V. Cel vzorni listek velja za brezplačen povratek, ako je na legitimaciji potrjeno, da je potnik sejem obiskal.

AVSTRIJA:

Avstrijske zvezne železnice dovoljujejo 25% popusta posetnikom naslednjih prireditev:

Sviciarski velesejem v Baselu, od 11. do 21. IV.

VI. Mednarodni velesejem v Poznani, od 26. IV. do 3. V.

I. Mednarodni versko psihološki kongres na Dunaju, 25.—30. V.

III. Zasedanje društva nemških pravnih historikov v Grazu, 16.—20. IX.

II. Mednarodni hospitalni kongres na Dunaju, 8.—14. VI.

II. Delavska olimpijada, glavna prireditev, na Dunaju, 19.—26. VII.

MADŽARSKA:

Mednarodna razstava avtomobilov v Budimpešti, 28. III. do 9. IV. Popust: Polovica II. razreda velja za II. razred.

ŠVICA:

Mednarodni velesejem v Baselu, 11. do 21. IV. Cel vzorni listek velja za brezplačen povratek.

Popusti na jugoslovanskih železnicih za obiskovalce jugoslov. zdravilišč in obmor-skih kopališč.

Obiskovalci jugoslovanskih zdravilišč imajo po daljšem bivanju tamkaj pravico do znižane voznine za povratek, in sicer ob sledečih pogojih:

Od 1. junija do 30. septembra znaša popust za povratek 50% voznine, od 1. oktobra do 31. maja pa 75%. Glavni pogoj za doseg popusta je najmanj devetdnevno bivanje v kakem zdravilišču odnosno

kopališču, ki so v Sloveniji sledeča: Čateške Toplice (postaja Brežice), Dobrna (postaja Celje), Laške Toplice (postaja Laško), Rimske Toplice (postaja Rimske Toplice), Rimski vrelci (postaja Guštanje-Ravne), Rogaška Slatina (postaja Rog-Slatina), Slatina Radenci (postaja Slatina Radenci), Toplice pri Novem mestu (postaja Straža Toplice), Topolšica (postaja Topolšica).

Za obiskovalce našega Primorja veljajo popusti za potovanje s katerekoli jugoslovanske postaje na sledeče postaje ob jadranski obali: Bakar, Cavtat, Dubrovnik, Ercegovići, Igalo, Kaštel, Stari, Meja, Metković, Plase-Crikvenica, Solin, Split, Šibenik, Zelenika.

Glasom nove odredbe prometnega ministrstva se šteje tudi vožnja po morju v predpisano najmanjše bivanje.

Pet polnih dni v Parizu

Odhod vsak teden. Potuje se lahko posamezno ali pa v skupinah. Program obsega med drugim brezplačen obisk ene večerne predstave v Veliki Operi (balkonska loža), in ene večerne predstave v svetovnoznani Reviji »Folies-Bergere« (I. balkon). En dan je tudi rezerviran za obisk mednarodne kolonijalne razstave v Parizu, ki se prične koncem meseca aprila in traja do konca meseca oktobra 1931. Razstava je odprta dnevno od 10. ure dop. do 24. ure.

Sezonske biljetarnice Putnika na Rabu in v Crikvenici pričnejo zopet poslovati s 1. aprilom t. l. — Nove filijalne biljetarnice bodo odprte s 1. aprilom t. l. v Solunu (Grčija) in v Nišu.

Predavanje dr. Josipa Wilfana

Na prošnjo, s katero se je obrnil Slavistični klub DSFF na g. dr. Josipa Wilfana, da poda kratko vsebino svojega predavanja, katero bo imel jutri ob pol 11. uri dopoldne v dvorani Filharmonične družbe na Kongresnem trgu, je odgovoril g. dr. Wilfan s naslednjim pismom:

Mislil, da je potrebno, da povem prej, o čem ne bom govoril v svojem predavanju. Kdor upošteva okolnosti časa in mesta, v katerih nastopim, se ne bo čudil neki rezerviranosti, s katero bom predmet obravnaval. Pred občinstvom, ki me z njim sicer veže ista narodnost, ali od njega loči različno državljanstvo, se bom izogibal vsega, kar bi ozire, ki spadajo v ti dve kategoriji, moglo spraviti v medsebojni konflikt. Gotovo bo moje predavanje zbog tega toliko manj aktualno in zanimivo in mu torej delam s temi vrsticami prav malo one reklame, ki bi je zaslužilo od svoje strani vsaj iz hvalečnosti za prijazni poziv g. prirediteljev. Morda pa vendar ne bo docela brez koristi za one redke potrpežljive poslušalce, ki jih ne izvabi ovetna nedelja kam v lepo ljubljansko okolico. Če se mi posreči prikazati raznočelnost narodnostnega problema, pač brez učenjaške temeljitosti, a vendar — tako vsaj želim — z neposrednostjo osebnega izkustva, upam, da doprinesem s tem k spoznavanju dveh, samo navidezno nasprotnih resnic: da je, prvič, za praktično rešitev posameznih vprašanj v okviru evropskega narodnostnega problema potrebno jako globoko in podrobno proučevanje, in da se, drugič, trajna pravilna rešitev zanje vendar ne najde, če se ne spoštujejo nekateri temeljni, za vse enako veljavna načela. Kakor je tako, vsaj z ene strani, vsako shematično, enolično reševanje problema nemogoče, prav tako ne pride Evropa, v narodnostnem pogledu, do prave stabilnosti vse dotlej, dokler se povsod, od enega do drugega kraja, ne podvrže istim načelnim zahtevam. Če spoznanje iz upoštevanje raznočelnosti, in v njej vtelesene skupnosti šele, pridemo do resničnega edinstva.

Naj bi oni, ki bodo vkljub tej negativni reklami poslušali moje predavanje, ne odšli z njega še z večjim razočaranjem kot jih jaz nanj pripravilam: to želim odkritosrčno kolikor v njihovem interesu toliko radi sebe in stvari, kateri bi rad služil.

To pravimo!

Deviški krči so jo prijel, slavno kurzivo, in izcimila je anatomo. Kaj boš počel, ubogi zdravnik specialista tam doli v prestolnem Beogradu, ko te je obsodil specialista za prostitucijo, da zagovarjaš to gnusno grdobu! Toda mi pravimo, da se kar potolaži, saj je Slovenija zdaj v znamenju premovanja in hencovanja bikov. Da pa ne boš mislil, da so pri nas same deviške duše, naj ti postrežemo s cvetkami z vrta samega tvojega krutega sodnika.

»Vi ste pujs, ali če vam je ljubši naziv prase nenavadne vrste. Dvignite se iz blata, očistite telo in prav posebno notranjost — višjo in nižjo duševnost — vseh umazanosti in poltenosti, živite vsaj tri leta čisto življenje v telesnem in duševnem pogledu, potem se vam iztrošene moči iznova naberbo, ne pa za svinjarje, marveč za potrebe resnega življenja...«

»Moja prijatelj, ki je živel dolgo vrsto let v prelepi koroški deželi in si priredil že dolgo vrsto samih deklet, si je zaželel vsaj katerega fantička. Po starodavnem običaju Korošcev je zasakal zakon-sko postelj za pol kroga (ne vam pa, ali s severa na jug, ali s zahoda na vzhod, kar treba poskusiti). Njemu je pomagalo, naj tudi vam.«

In vam, dragi beograjski specialista, bo menda zaenkrat tudi.

Spominjajte se slepih!

Z ljubljanskega Gradu

»Slovenec« z dne 27. marca priobčuje apel Vincencijeve konference na Gradu javnosti, naj za veliko noč priskoči na pomoč siromašnim družinam na ljubljanskem Gradu. Sicer smo takih prošelj z Ljublj. Gradu že vajeni, saj smo imeli že večkrat priliko čitati jih v omenjenem dnevniku in se redno ponavljajo vsako leto najmanj trikrat t. j. za veliko noč. Miklavža in božič. Iz te zadnje notice bi pa nepoučeni in grajskih razmer nepoznavajoči bralec sklepal, da je ljubljanski Grad ena sama velika kolonija stradalajočih in za »prevratne ideje« dostopnih ljudi, ki si ne morejo privoščiti grizljaja kruha.

Ne trdimo, da v nekaterih družinah ni revščine in da je izmed teh par družin in pa nekaj starih onemoglih ženic, ki morejo hoditi samo še v cerkev vredno vse podpora in da si marsikatera od teh ne bo mogla privoščiti velikonočnih dobrot, je jasno; toda tako hudo, kot se dopisnik izraža v »Slovenec«, pa vendarle ni. — Na gradu stanuje le en sam brezposelni sezonski delavec družinski oče, ki trenutno nima služka, a o kakem faktičnem stradanju te družine ne more biti govora, kar lahko potrdijo sostanovanci te družine; sicer pa njegovo ženo zaposlujejo nekatere grajske gospodinjice, ki jim opravljajo različna gospodinjstva dela in ni vrag, da ne bi zaslužila za vsakdanji kruh sebi in trenutno brezposelnemu možu, za njegove otroke pa je itak preskrbljeno v mestnem otroškem zavetšču. Dalje je brezposeln še en družinski oče profesorist. V ostalem pa je brez služka samo en samec tudi profesorist. Bolnikov, ki že po več mesecev ne morejo iz postelje, imamo tudi samo eno staro ženo, ki pa dosedaj še ni bila v taki potrebi, da bi se obrnila na javnost za pomoč. Ostala »dekleta in fante, ki so potrebni nujne pomoči, kruha, obleke i. t. d.« pa seveda najdemo tudi le v bujni domišljiji g. dopisnika.

Poznavalci grajskih razmer.

Razpis

Osrednja protituberkulozna liga v Ljubljani razpisuje za dobavo osnutkov za lastne kolekcije javen natečaj. Trije najboljši osnutki bodo nagajeni. Izdelane osnutke je vložiti najkasneje do 10. aprila do 12. ure v pisarni lige, Miklošičeva cesta 20, I. nadstropje soba 202 v zapечатem ovitku z geslom. Vsa podrobnejša pojasnila se dobe v pisarni lige vsak dan od 8. do 12. ure.

Iz gledališke pisarne

DRAMA

Začetek ob 20.

Sobota, 28. marca: Zaprtlo

Nedelja, 29. marca: Pri belem konjčku.

Premijera. Izven.

Ponedeljek, 30. marca: Zaprtlo.

Torek, 31. marca: Glembejovi. Red B.

Sreda, 1. aprila: Mladoletje. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Premijera v dram. Veseloigra v treh dejanjih »Pri belem konjčku« se uprizaro v novi zasedbi in inscenaciji po 25-letnem preledku zopet v nedeljo 29. t. m. v dram. Snov je zajeta iz letovščine življenja in sprotno presajena v naše kraje. Znani lik veletrčca Buoka kreira gospod Cesar; sponoredno z njim pa nastopajo: ga Nablocka, Mira Danilova, Rakarjeva in Vida Juvanova in g. Kraji, železnik, Daneš, Levor, Lipah. Komedija je na novo opremljena. Začetek predstave je ob 8. uri zvečer. Predprodaja vstopnic je pri dnevnih blagajni v operi.

Gospa Sava Scherban-Severjeva nastopi v sredo, dne prvega aprila v dramskem gledališču »Mladoletje« Leonida Andrejeva v glavni vlogi kot Olga.

Ljubljanska drama je v ponedeljek, dne 30. t. m. zaprtja, v torek pa se uprizaro izvrtna hrvatska drama Glembejovi, ki je zbudila pri vseh dosedanjih uprizaritvah zelo veliko zanimanje. Drama grobo vsebine je izvrstno zrežirana, nastudirana in podana. Predstava se vrši za red B.

OPERA

Začetek ob 20.

Sobota, 28. marca: Dijk prosiak, Red A.

Nedelja, 29. marca: Cosi fan tutte, Mozartova proslava. Gostuje g. Julij Betetto.

Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 30. marca: Zaprtlo.

Torek, 31. marca: Zaprtlo.

Sreda, 1. aprila: Zaprtlo.

Drevo se ponovi Millöckerja opereta Dijk prosiak. Melodijska glasba, verjetna vsebina ter dostojna izvedba so delu pripomogle do velike priljubljenosti. Zasedba kot pri premijeri. Dirigent g. Nefat. Predstava se vrši za abonma A.

Jutri v nedeljo se počasti v operi spomin komponista-klassika Mozarta. Izvajala se bo overture k operi Čarobna piščalka ter opera Cosi fan tutte z g. Bettom v partiji don Alfonsa. To je obenem zadnje gostovanje tega odličnega peveca in igralca. V operi sodelujejo: gna Magdičeva, g. Kogejeva in Ribičeva, g. Gostič in Janko ter del opernega zbora in baleta. Dirigira ravnatelj Polič. Pred izvajanjem čita kratek življenjepis o Mozartu, ki ga je napisal g. dr. Mantuan, član drame g. Jan. Predstava se vrši po znižanih cenah.

Prihodni teden bo premiera Rimsko-Korsakove opere »Snežurka«. Delo, ki je imelo na vseh večjih odrih velik uspeh, bo gotovo tudi pri nas zelo ugajalo. — Opero študira dirigent g. Nefat in režiser g. Primožič. Naslovno partijo bo pela ga. Zl. Gjurgjenac-Gavella, kasneje tudi ga. Ribičeva. Nove dekoracije bodo napravljene po načrtu inscenatorja g. Uljančičeva.

Kristina Zajc naznanja v svojem in v imenu svojih otrok Žana, Franceta in Rudita ter ostalih sorodnikov pretužno vest, da je njen nadvse ljubljani soprog, skrbni oče, brat, stric, svak in tast, gospod

Ivan Zajc

mesar in posestnik in podpredsednik Mesarske zadruge

dne 28. marca 1931 ob 8. zjutraj po dolgem, mukopolnem trpljenju, previden s sv. zakramenti za umirajoče v 73. letu starosti boguvdano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v ponedeljek, 30. marca 1931 ob 4. popoldne iz hiše žalosti, Poljanska cesta 75, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 28. marca 1931.

Z naših cest in ulic. Cestni valjar je stopil v akcijo na Dunajski cesti od Sv. Kristofa naprej. Ob cestišču so veliki kupi gramoza, ki ga posipajo ter z valjarjem tlačijo, da bo cesta gladka in ravna. Del Erjavčeve ulice od Bleiweisove ceste pa do železnice so posuli z gramozom, ki ga je včeraj cestni valjar tlačil in tri ter delal vzorno cestišče. Na Glinah bodo znatno vzdignili Cesto I., ki drži s Tržaške ceste čez železniški tir v Rožno dolino. Z istim materialom s Tržaške ceste se bo zgradila in uredila tudi Cesta VI., ki gre vzporedno s cesto II. in se bo iztekala na Cesto na Rožnik. Odkar je zaprta Tržaška cesta za vozovni promet, gredo vsi vozovi, avtobusi in druga vozila skozi Rožno dolino po Cesti II., ki zdaj dosti trpi. Ker cestišče ni dovolj utrjeno, se kolesa globoko vdrijo, da more vprežena živina le z največjim naporom iz globokih kotanj. Zato je ta cesta potrebna, da jo temeljito nasujejo in utrdijo. Zadnje dni so posuli z gramozom del Bleiweisove ceste od Puharjeve ulice proti Gosposvetski cesti. Kakor vidimo, se mestne ceste pridno popravljajo, kar moramo pohvalno omeniti.

PRAVA POT

za temeljito in štedljivo pranje. Schichtova

metoda je enostavna in praktična. Z Žensko

hvalo se zvečer namoči, s Schichtovim ter-

pentinovim milom pa prihodnje jutro izkuha.

ZVEČER

Schichtova
Ženska hvala
prašek za pranje

Schicht^{ovo}
terpentinovo milo

ZJUTRAJ

TO JE CELO DELO PRI
SCHICHTOVI METODI

Naša hvaležnost

Replika na članek g. dr. Škerlja po koncertu Maudrovega tria

Ljubljana, 28. marca. Pod tem naslovom so objavili »Zbori«, revija nove zborovske glasbe, ki jih urejuje Zorko Prelovec, v svoji 1. letošnji številki članek, ki se temeljito peča s kritiko naših koncertnih prireditev. Ker iz naša članar, ki ga označuje urednik »Zborov« v svoji uredniški pripombi kot člana odličnega pevkega zbora, trditve, ki bodo morda zelo odjeknile v vrstah prizadetih in ker navaja sam urednik, da bi spadal ta članek bolj v dnevniki, ga prinašamo v celoti z željo, da bi se o stvari, ki je važna za naše kulturne razmere, izjavilo čim večje število naših čitateljev.

Uredništvo.

Pod tem naslovom je priobčilo »Jutro« članek g. dr. B. Škerlja, v katerem dela hude očitke nehvaležnosti onim, ki se niso udeležili koncerta Maudrovega tria v ljubljanski Kazini. Bil sem na tem koncertu in moram reči, da ni nudi ta trijo nič posebnega in nikakor ne toliko zanimivega, da bi moral nastopiti s samostojnim koncertom. Povsem zadostovalo bi, ako bi nastopil ob primernih prilikah z 2 do 3 točkami. Sploh je bilo pa mnenje velikega dela poslušalcev, da spada tak nastop vseh bolj v varieté in ne v koncertno dvorano.

Očitke ljubljanskemu nehvaležnemu občinstvu v tem primeru ne drži preveč, pač pa zasluži naše »purgarstvo« vobče grajo radi svoje indolence do naših glasbenih kulturnih prireditev. Ponedeljkov koncert pevkega zbora naših učiteljev (ic) je bil — očitno v sprednjih vrstah — zelo slabo obiskan in tudi med ostalimi obiskovalci sem opazil skoraj le tovariše in tovarišice nastopajočih.

Ali pa zadnji nastop — decembra 1930 — pevkega zbora »Glasbene Matice«, ki je izvajal grandiozno Berliozovo delo »Faustovo pogubljenje«. Vtis, ki ga je moral napraviti na poslušalce, ostane še dolgo v naših dušah in ponosni smo, da imamo v naši ljubljanski korpus, ki se loti toliko velikega dela, ki ga ravno radi njegovih težkih druga večja in muzikalnejše vije stojičesta mesta ne spravljajo na koncertni oder. Le Dunaj, Berlin ter drugi večji glasbeni centri se ga lotevajo z večjimi ali manjšimi uspehi. Pri nas je bil uspeh najpopolnejši, kar moremo pripisovati umetniškemu čustvovanju in poglabitvi v zborovodje, ravnatelja Mirka Poliča ter odličnim kvalitetalem pevkega zbora »Glasbene Matice« in združenega orkestra.

Obisk koncerta je bil res zelo številčen, skoro bi rekel sijajen, tako da deficit ni bil preveč občuten. Članek g. dr. Škerlja me pa sili, da pogledamo enkrat za kulise in pojasnimo širši publiki, kdo obiskuje naše prireditve t. j. kdo ima zadostno kulturnega smisla in — kdo ga nima? Žalostno toda resnično je, da je moral stopiti v akcijo cel aparat »Glasbene Matice« — tako pisarni, kakor tudi pevkega zbora — da se je dvorana napolnila! Še 2 dni pred koncertom je bila situacija brezupna, vstopnic prav malo prodanih, posebno kar se tiče sprednjih vrst. Moral se je sestati še isto popoldne odbor in sklepali o ukrepih, kojih posledica naj bi bila polna dvorana, neizogiben deficit pa zmanjšal na minimum! In odbornice ter odborniki so pisali na razne ljubljanske osebnosti, urade in tvrdke pisma, v

katerih jih opozarjajo na koncert, proseč jih, da ga posetijo in opozorijo nanj tudi svoje uslužbenke. Večje število odbornikov pa se je določilo, da osebno povabijo nekatere ljubljanske »veljake«.

Vprašam: Ali je to v »kulturni« ljubljani, ki se tako rada imenuje kulturno središče bivše Slovenije, potrebno? Ali je za tako grandiozno delo, kakor je Berliozovo »Faustovo pogubljenje«, res potrebna tako zelo velika, skoroda cirkuska reklama? Ali ne zasluži pevski zbor »Glasbene Matice«, ki je ponesel ime Slovencev med širni kulturni svet, vidnega priznanja vsaj s tem, da posejamo njegove prireditve, ki naj bodo v vsakem slučaju razprodane? (Isto velja seveda tudi za glasbene prireditve drugih ljubljanskih društev). Ali je res zamrl v povojni ljubljani vsak idealizem, vse navdušenje za lepoto stvar, za petje in glasbo? Ali so tem ljudem res bolj pri srcu razni cirkusi, čarodeji in zamorci?!

Hočem pa biti pravičen! Naše in druge prireditve posejajo večina morda srednji sloji, ki onih 15 Din za sedež določijo težko utrpijo. So to naši srednji in nižji državni in privatni nameščenci, učitelji, obrtniki. Kje pa so one rodbine, kojih poglavarji zaslužijo mesečno po Din 5000 do 15.000? Kje so naši veletrgovci in industriji, pa bančni ravnatelji in drugi »direktorji«? Ali jih je zares Mamon tako omamila, da mislijo samo na dobiček svojih podjetij, na kupone obligacij in na svojo večino v inozemstvu naložen denar? In oni predstojniki in šefi naših številnih državnih uradov, ali se ne spominjajo, da so v rajski Avstriji posejali njihovi predniki — Nemci! — vse prireditve »Glasbene Matice« in zasedali vse sedeže v prvih vrstah? Kje je oficirski kor, ki je dal pod Avstrijo takim prireditvam s svojimi slavnostnimi uniformami izreden blesk? In kar je najžalostnejše, kje je naša mladina, naš up?

Naj se mi ne pride s tem, da je v ljubljani preveč prireditev in da je bila prireditev »Glasbene Matice« v decembru, času Miklavža in božiča. Zakaj pa so polna vsa kina, zakaj je imel cirkus Kludsky samo pri nedeljski predstavi nad 5000 obiskovalcev in to pri vstopnici Din 25 do 80!!! Krogi, ki sem jih zgoraj navedel, naših prireditev sploh ne posejajo! Kako naj se jih udeležuje mladina, ko nas naša najvišja kulturna institucija — naša univerza — skoraj popolnoma brskira in razen 2—3 univ. profesorjev blesti s svojo odsotnostjo? Pa veletrgovci vendar niso že tako obubožali, da ne bi zmogli onih borih par dinarjev za vstopnico? Isto velja za vse zgoraj navedene brezbrizne stanovce, cvet naše inteligence, ki so zastopniki kvečjemu po 2—3 častnih izjemah.

Ako se jih interperira, zakaj se nam odtegujejo, navajajo kot vzrok prezaposlenosti ali pa, da niso dovolj muzikalni. Najslabši vzrok je pač sledeči, saj slovimu Slovenci kot izredno muzikalni narod in naše narodne pesmi so naš najlepši karakteristikon. Pa četudi bi bilo temu tako, ali ne morete potem podpreti naših idealnih kulturnih delavcev s tem, da vsaj kupite vstopnico in jo podarite svojemu za stvar zanimajočemu se, slabo plačanemu uslužbencu? To velja zlasti za nekatere naše veletržke, ki žive od naših žuljev, pa jih

nikdar ni med nas, pač pa kaj radi podpirajo nemška društva, celo v — inozemstvu.

Naj se mi ne zamerijo te odkritosrčne besede, napisane v svetem ogorčenju, saj je za ljubljano kot kulturni center škandal, da se tako malo briga za take in enake prireditve. Letos smo imeli do zdaj le 3 dobro obiskane koncerte! Koncert vokalnega kvarteta »Glasbene Matice«, novinarski koncert in zadnji koncert »Glasbene Matice«. Pri prvem se je ljubljana — seveda po precejšnji reklami — oddolžila pevcu Završanu, pri drugem pa so »privlekli« novinarje razne osebnosti, ki jim je bilo na tem, da se bliščijo njihova imena na preženih listih; nič manj pa ni vlek ples, zakaj pri malenkostni vstopnici ste bili na koncertu in še plesali ste ponoči v noč. Uverjen pa sem, da uspeh nikakor ne bi bil tak, ako bi bil samo — koncert. Tretji koncert in interperacija dr. B. Škerlja sta povod tem rekrimacijam. Kako bi tudi ne bil? Predbaciovalo se

nam je od gotove strani, da pojemo večino narodne pesni (Ubogo »Miško«) in da so zato naši koncerti prazni. Zahtevali so od nas, da dajemo svetovna dela. In ko jim ustrezemo, je pozabljeno vse! Pozabljen neizmeren trud pevkega zbora, ki žrtvuje ves svoj prosti čas, da poseja pevke vaje, ki trajajo od 20.—22. ure, zadnje dneve pred koncertom pa še dalje. Vračajoč se od vaj pa srečavamo naše »čvčkarje« vseh stanov, prihajajoče iz raznih »birtij«, in zabavljajoče na dolgočasnost ljubljane.

Vi, denarni mogotci, imate v rokah odločitev: Zadnji čas je, da si izprašate vest in da si prerodite svojo dušo in srca! Potem ne bo treba takih akcij, kot je bila pri zadnjem koncertu, naša bela ljubljana bo zopet kulturno žarišče Slovenije, prednjačila bo z lepim vzgledom našemu podeželju v slavo našega slovenskega in jugoslovenskega imena!

Yees.

Na sejmju butar

Sejmov je v Ljubljani vedno dovolj — Nekateri prodajalci imajo do 800 butar na trgu

Ljubljana, 28. marca. Sejmov je v ljubljani vedno vsaj toliko kot senzacij. Ne mislimo živinskih, tisti so že tako navadni, da sploh več nikogar ne zanimajo, baje tudi mesarjev ne več mnogo zadnje čase. Vzrokov za to je seveda dovolj — krize — n. pr. gospodarska kriza, ki je že nekaj časa sila moderna, tako, da jo lahko uporabimo in jo tudi rabimo pri vseh prilikah in vprašanjih — gospodarska kriza je zadnje čase mati vsega zla in sredstva za vse izgore. Toda, kot rečeno, ne nameravamo govoriti tukaj o živinskem sejmu, o gospodarstvu in krizi, temveč le o nekem sejmu, ki je bolj po etična in tradicionalna zadeva kot gospodarska, že zaradi tega, ker prinaša prej poetične kot »petične« dohodke. Omeniti je pa treba ob tej priliki vseeno ljubljanske sejme v splošnem. Kajti, če pravimo, da v ljubljani ni skoraj dneva brez sejma, s tem ni rečeno, da so ti sejmi vsakdanji ter nezanimivi. Nasprotno, naglasiti je treba, da so vsi ljubljanski velesejmi ali samo sejmi izredno zanimivi, zabavni, pomembni, dogodki so, ki zaslužijo vedno pozornost vsakogar, ne le velesejmi in ne izjemni dijaškega sejma in še nešteto drugih. Povdariti pa je treba — da so sejmi zanimivi — ker se ljudje v splošnem pri sejmih brigajo za to bolj kot za njih gospodarski pomen. To vam tudi lahko dokažemo.

Znamenit sejmi, ki je bil pred dnevi na velesejmu in katerega je večina našega občinstva gotovo prezrla, je bil menda edini najmanj zanimiv — ter se je tudi najslabše izkazal v gnotnem pogledu. In koren zla mislite zopet, da tiči v gospodarski krizi — prav tako verjetno se pa zdi, če človek le malo pomisli, da izhaja neuspeh od tod, ker ni bilo s tem sejmom v zvezi sejmskih zabav, veselja in podobnih neumnosti, ki najbolj razmejejo človeška srca ter poleg tega tudi močnjike. Tudi velesejm bi slabo odrezal, verjemite ali ne, če bi ne imel veselilnega prostora. Nikar ne mislite, da so veselilni prostori na velesejmih kar tako brez namena, iz navade! In najbrž tudi veste, da se na

teh veselilnih prostorih sklene vedno največ kupčij. Zato pa nikar ne verujte tako slepo v gospodarsko krizo! Kakor vidimo, ni čuda, če ni uspel sejmi koz na velesejmu, ker ni bil takrat odprt veselilni prostor, če bi se vrtil le en vrtiljak, pa bi bilo že boljše.

Dovolj je dokazovanja, kako velikega, naravnost gospodarskega pomena je za namimov sejmov, jasno nam je, da je ne smemo podcenjevati. Zato je pa tudi gospodarskega pomena, če zaslučemo perjo o tej važni stvari sejmov, četudi le mimo grede.

Tokrat pa gre predvsem za butare. Sejm butar je bil odprt brez govornic uvodnih člankov, skratka, brez pompa in napovedi, prav tako se vrši, nihče se niti obregne obeni, četudi gre poleg vsega še za narodno tradicijo, ne le za gospodarstvo, in da je menda edinstven na svetu, vsaj v nekaterih pogledih.

Letos je ta trg ali sejmšče bogato založeno. Gospodarska kriza? »Trgovcev« je okoli 30. Toliko jih še menda nikdar ni bilo. Menda se niso razmnožili zaradi tega, kar je narasla ljubljana. Stvar je v resnici prej resna kot kaj drugega. Ljudje potrebujejo denar in mislijo, da se bo dalo vse prodati, saj meščanom ne manjka denarja. No, oglejmo si vso zadevo malo pobliže. Ljubljaničina ograja v Šolskem drevo-odu od Pogačarjevega trga do frančiškanskega mostu je popolnoma pokrita s pisanimi butarami, in še na Cankarjevem nabrežju se jih niza dolg trak. Blaga na vsa gona! Zadnji dnevi teko, cvetna nedelja je tu, ali pojde vse to v denar?

— Kako je s kupčijo, mož?

— E, slaba je slaba, preveč nas je! Če bodo tako slabo kupovali kot doslej, bo ostalo več kot polovica blaga.

— Koliko jih pa imate?

— Jaz jih nimam mnogo, okoli 200, nekateri jih pa imajo do 800. Nekateri so začeli delati že pred dvema mesecema, da so jih toliko naredili. Jaz sem bolj počasen za takšno delo, narodil sem jih največ do 20 na dan. Veste, mnogo dela je s takšno metlo. Le pogledjte, koliko šib je treba, ko

— Samo da ima tovariš Ščukin zdaj nekakšno sejo. Pridite recimo prihodnji teden. Da, to bo najbolje. Ves ta teden bo namreč imel seje.

— Dobro, dragec. Saj moji opravki niso volk, v gozd ne zbeže. Na svidenje torej, na prijetno svidenje.

— Počakajte, državljani, — mi pravi mož za mizo, — dajte mi to propustnico, napravim vam znamenje, da vas puste zopet nazaj.

In vzel je mojo in napravil na nji svinčnikom kljukico. Pa sem odšel po stopnicah zopet lepo dol. Mož v bluzi mi je pa že klical naproti:

— Kam pa že zopet? Počakajte!

— Domov vendar, dragec, — sem mu odgovoril. — Na cesto hočem, ven iz urada...

— Pokaži propustnico.

— Prosim, evo je.

— Kljukico imaš na nji?

— Imam, dragec, imam kljukico, kakor se spodobi.

— Torej je vse v redu, lahko greš.

Odšel sem na ulico, pojedel francoski rogličček, da si utrdim oslabiljeni organizem, in se napotil v drugi urad po svojih opravkih.

liko pa brinja, bršljana in druge takšne ropotije. Potem pa barvanje oblanice! V kropu se morajo zmešati barve, oblanice se pa potem pomakajo v barvo. In barve morajo znati zmešati, to ni kar tako, drugače se ti vse skazi.

— Od kod ste pa doma, fabrikanti butar? Ali jih izdeluje vsa ljubljanska okolica?

Od Sv. Lenarta smo skoraj vsi, če veste kje je to, pri Dev. Mariji v Polju je, drugje jih ne delajo. To je 2 uri peš.

— Ali spite v ljubljani? Kaj ne, domov vendar ne morete hoditi vsak dan tako daleč?!

— Ne, domov hodimo, premrzlo je, da bi spali tukaj, včasih, prejšnja leta smo, kar pri butarah. Letos jih pa straži samo nekaj, da nam ne pokradejo te revščine ali ne pomečejo v ljubljano. Danes sem šel ob 4. uri z doma, slaba je, slaba, če bo šlo tako naprej, še barve ne bodo poplačane. Kaj je pa to, po 2, 3 dinarje za butaro, pa še prodaj jih ne moreš in gospoda pravi, da so še predrage.

— Kdo bo pa kupil tisto strašansko omele, meščani take butare ne morejo niti vzdigniti!

— Takšne so pa za okoličane; te se včasih prav dobro prodajo, nekdanj so jih pa kmetje sploh radi kupovali. Bršljan je zelo dober za krave, po njem dobe več mleka — po blagoslovljenem — namreč in za jalove krave je sploh dobro zdravilo.

— Čudno! Zakaj si pa kmetje sami ne povijejo takšne butare ter jih hodijo rajši v ljubljano kupovat?

— Hm, saj sem že dejal, da imamo za to samo mi patent, mislite, da zna vsak napraviti butaro? To ni kar tako!

Tako je torej v splošnem z našimi butarami. Kakšne so, gotovo veste, zato morda ni potrebno opisati jih podrobneje — omele ali metlam so podobne, na koncu šop brinja, bršljana ali drugega zimzelena, vmes pa pobarvano oblanje v raznih kričevih in žalostnih barvah. Sejem je tih, nihče ne kriči, ne vsiljuje blaga, pa tudi — nihče mnogo ne kupuje. Prodajalci prezebajo ves teden — namreč, če je mrz kot je zadnje tri dni, stradajo in romajo vsak dan daleč v mesto in nazaj, skratka, nič veselega se ne more povedati o butarah in o sejmu.

Menda ni odveč, če še povemo, da so ljubljanske butare posebnost, ker menda nikjer ni takšnih, znano je, da v južnih krajih butar sploh ne poznajo za cvetno nedeljo, nego samo oljne veje. V Prlekiji so butare povsem drugačne ter sploh niso butare nego »presmeci« (najbrž od presnega kruha, ker se imenuje velikonočni kolač tudi presmec), ki so sicer podobno povite kot ljubljanske, vendar pa vedno že iz zelenih in cvetočih vej, brez oblanja. Ljubljanska butara bi bila v Prlekiji nemogoča, oblanju bi se vse smejalo, še krave, če bi jim položili »butaro« v jasi. Zelen presmec je pa treba seve negovati dolge zimске mesece; veje namakajo v gorkih prostorih od januarja naprej, na cvetno nedeljo se pa postavljajo z zelenimi in cvetočimi presmeci, četudi je še narava pusta ali celo zasnežena. S presmeci pa seveda nihče ne trguje.

Obe sta zmagali.

— Z letošnjih smučarskih tekem sem prinesla krasno trofejo — dragocen srebrni pokal.

— Tudi jaz sem si priborila na smučarskih tekmah trofejo — zlat zaročni prstan.

Ženske

— Ženske vedno trpe molče.

— Rad verjamem, kajti ženska trpi neizrečeno, če mora molčati.

Premiranje bikov.

Podeželski dopisnik poroča uredništvu: V soboto 21. t. m. se je vršilo pri nas na sejmšči licencovanje in premiranje bikov. Pri tek priliki je dobil premijo g. Blaž Jernič.

Salomonski odgovor.

Priletna, ne preveč lepa gospodična: Kaj mislite, gospod profesor, ali se bom kmalu omožila?

— Po mojem mnenju se sploh nikoli ne boste omožili, gospodična.

— Zakaj pa ne?

— Ker ste preveč prebrisani, da bi vzeli moža, ki bi bil tako neumen, da bi vzel vas.

Res nesramno.

— Naša soseda je najnesramnejša ženska, kar jih poznam.

— Zakaj pa?

— Včeraj je prišla k nam vprašat, če lahko po našem telefonu pokličemo zdravnika. Moji mož pa čaka že celo leto na paciente.

Mihail Zoščenko

Kljukica

(Slička iz sovjetske Rusije)

Včeraj sem bil prisiljen skotiti mimo-grede v zelo imeniten urad. V lastnem interesu.

Seveda sem se poprej imenitno najedel, kolikor se je sploh dalo, da bi si utrdil duha. Potem sem jo pa mahnil po opravkih.

Pridem do omenjenega urada. Odprem vrata, osnažim si pošteno noge. Krenem po stopnicah. Kar zakliče za mano, za mojim hrbtom nekdo v bluzi, kriči in me kliče nazaj. Veli mi vrniti se s stopnic.

No, sem se pa vrnil.

— Kam te pa nese, strela božja? — mi pravi mož v bluzi.

— Hm, tako in tako — mu odgovorim, — po svojih opravkih.

— Kaj ne veš, da moraš dobiti propustnico če hočeš po svojih opravkih v urad? Sele potem smeš vtikati svoj nos gori po stopnicah. Tu ni kramarski sejmi — mi pravi državljani v bluzi — po enajstih letih življenja v republiki bi pač lahko vsak to vedel, pa vlada takšna

državljanska nezavednost in tako dalje...

— Tega pa res nisem vedel, — sem se mu opravičeval. — Kje se pa dobe tu pri vas propustnice, prijatelj?

— Tamle na desno pri okencu — mi je odgovoril in pokazal s prstom okence.

— Stopim torej k okencu, k majčkemu okencu, in potrkam s prstom nanj. In takoj se začuje glas:

— Kaj bi pa radi?

— Propustnico bi prosil, — odgovorim.

— Tako.

V drugem takem uradu, v inozemstvu, bi se vlekle vse to ko štrana, zahtevali bi od človeka dokumente, morda bi ga tudi silili, naj jim nastavi mulo in nemudoma bi ga fotografirali... Toda tu pri nas... še pogledali me niso. V naslednjem hipu se je prikazala skozi okence gola roka, pomignila mi je in mi pomolila propustnico.

Križi božji, kako gladko gre pri nas vse, kako svobodno se pri nas živi, kako igraje opravi vse! Pa še pravijo: uradni šimel in dolgi birokratski komolci. In marsikateri inteligent, ki je že davno izgubil tla pod nogami, razvija na tej pod-

lagi celo razne teorije o polomu. Vrag vzemi take ljudi! Saj to ni res!

Propustnico sem torej imel.

Oni državljani v bluzi, ki je poprej name tako kričal, mi zdaj pravi:

— No torej, zdaj pa le pojdi po stopnicah. Toda prihodnjič mi brez propustnice nikamor ne leži. Takole brez vsega bi se utegnili vtihotapiti k nam vrag vedi kdo, morda celo škodljivci... In lahko bi nekega lepega dne ves naš urad recimo poglaval v zrak... Kot rečeno, tu pri nas ni kramarski sejmi. Pojdi torej, le pojdi!

S propustnico hitim torej po stopnicah. Odprem najbližja vrata in vstopim. Za mizo sedi dobrodušen, prijazen državljani. Obrnem se torej nanj z vprašanjem. Vprašam ga vljudno:

— Kje bi mogel najti tovariša Ščukina, dragec moj?

Mož za mizo me nezaupljivo pogleda in takoj vpraša:

— Ali imate propustnico...?

— Evo, dragec, tu je moja propustnica. Povsem zakonito sem vstopil. Ne smete misliti, da sem prišel skozi okno.

Ozri se je na propustnico tisti državljani in takoj je izpregovoril nekam vljudneje:

— Svoje delo razne teorije o polomu. Vrag vzemi take ljudi! Saj to ni res!

Če se Kitajec zaljubi

Kako je kitajski Don Juan zalezoval lepo madžarsko plesalko Etto Szasz

Madžarska plesalka Etta Szasz je mela opraviti s kitajskim Don Juanom in prepričala se je, da to ni poslušno prijetno. Kamorkoli je šla, se ji je zdelo, da visi nad njo senca žolte roke z dolgimi prsti in nohti. Le srečnemu naključju se mora zahvaliti, da je vsiljivemu Kitajcu ušla.

Nekega dne se je lepa Etta peljala z ekspresnim vlakom na progi Ostende-Köln a/R. in nenadoma je opazila, da se zanima za njo mlad Kitajec. Vlak je drvel proti Kölnu, ko je zatulila sirena zasilne zavoze in vlak se je ustavil. Sprevedniki so hoteli po vagonih, da ugotove, kdo je potegnil za zasilno zavoro. Lepo madžarsko plesalko so našli onesveščeno v njenem kupeju, v katerem je močno dišalo po etru.

Ko je prišla k sebi, je pripovedovala fantastično zgodbo, toda s tako prepričevalnostjo, da je bil vsak dvom izključen. Med vožnjo sta vdrila v njen kupe dva moška. Eden je ostal na pragu, drugi je pa stopil k nji in ji pritisnil na obraz v etru namočen robec. Plesalka je imela še toliko moči, da je potegnila za zasilno zavoro, predno jo je napadalec omamil. Videč, kaj se je zgodilo, sta neznanca pobegnili. Prvotno so železniški grgani mislili, da sta imela namen plesalko oropati. Ko so pa videli, da je ostalo v njenem kupeju vse nedotaknjeno, so se prepričali, da ni šlo za roparski napad.

Z istim vlakom se je peljal tudi novinar Van Hopen, ki se je zanimal za razburljiv dogodek. Plesalka mu je pravila, da se vrača z esperantskega kongresa v Oxfordu. Med vožnjo v Oxfordu jo je v jedilnem vozu nagovoril tujec v orientalski obleki, ki je govoril sicer angleški, toda s kitajskim naglasom. Poznal se mu je takoj na prvi pogled, da je družabno zelo ugleden, toda po njegovih žilah se je pretakala donjuanska kri, kajti ko sta popila kavo, je zašepetal lepi plesalki na uho, naj se odpelje po kongresu z njim v Peking, češ, da bo vse skrbno pripravljeno in da nihče ne bo vedel, kam je odpotovala. Zatrjeval ji je, da jo že dolgo zasleduje in obožuje.

Plesalka ni hotela škandala in je raje takoj zapustila jedilni voz. Ču Lin Ho, kakor se je predstavil vsiljivi Kitajec, je pa ostal v jedilnem vozu v svojem starem kitajskem kroju. V Oxfordu je Etta pozabila na neprijetnost med vožnjo. Tam je imela štiri kavalirje, dva Japonca, enega Američana in enega Poljaka. Vse je šlo gladko od rok, toda nekega dne, ko se je peljala z Japoncem domov, je opazila, da drvi za njimi tuj avtomobil. Opozorila je svojega kavalirja na to, toda še predno so mogli avtomobil zasledovati, jim je izginil izpred oči. Etta je imela nemirno noč. Težilo jo je strah in sanjalo se ji je o žolth krempljih, ki se iztegujejo po nji. Drugi dan ji je pa bilo še bolj tesno pri srcu, ko so ji izročili na stopni pisano pismo, glaseč se:

»Draga, toda kruta gospodična Szasz. Odklonili ste moje povabilo. Verjemite mi, da takih odgovorov nisem vajen. Upam, da ste si ta čas premislili in da mi sami prinesete odgovor. Ču Lin Ho.«

Malo je manjkalo, da Etta ni dobila živčnega napada. Zanašala se je na svojo japonsko kavalirjo, ki sta ji obljubila storiti vse, da preprečita morebitno ugrabitev. Tiste noči sta se skrila na vrhu hotela, kjer je Etta stanovala. Ob 1 ponoči se je ustavil pred hotelom avtomobil, iz katerega so izstopili trije moški, ki so pristavili k steni lestvo. Japonca sta takoj vedela, za kaj gre. Planila sta na napadalec in jih preganala.

Vse to je pravila plesalka novinarju med vožnjo proti nemški meji. Na meji so detektiv pregledali vlak in našli med potniki Kitajca. Na poziv je pokazal potni list, ki ga je izdalo kitajsko poslanstvo v Stokholmu. Glasilo se je na ime Ču Lin Ho. Kitajec je smeje priznal, da je res pisal plesalki pismo. Ko so ga privedli pred njo, je takoj spoznala v njem tujca, ki jo je zalezoval. Nemške oblasti so ga zaprle in obdolžile poskušane ugrabitve. V zapo-

ru se je pa izkazalo, da je Ču Lin Ho zelo neoprijeten jetnik, kajti takoj naslednjega dne je pobegnil. Brzjavno poročilo iz Stokholma se je glasilo, da je Kitajcev potni list ponarejen. Celo tuje ime ni bilo kitajsko in oblasti so domnevale, da gre za evropskega pustolovca, ki se je skrival pod kitajskim imenom.

Etta se je vrnila v Budimpešto in še vedno se je bala vsiljivega tujca. In njena bojazen je bila umestna, kajti kmalu se je izkazalo, da ji je sledil lažni Kitajec v Budimpešto. V madžarski prestolnici se je pa lotil mož koristnejšega dela. Nekega dne se je pojavil v podružnici neke mednarodne banke in predložil ček, ki mu je bil takoj izplačan. Potem je začel kramljati z lepo strojeopisko Magdo Nagy, zaposleno v banki. Domenila sta se, da se zvečer sestaneta. Čez tri dni je pa dekle izginilo in pustilo materi pismo, v katerem pravi, da je pobegnilo s Kitajcem. Oblasti še sedaj točno ne vedo, ali gre za pravega Kitajca, ali pa za premetenega evropskega pustolovca.

Po telefonu preprečen samomor

Na zanimiv način je bil te dni preprečen samomor neke mlade Dunajčanke. 25letna ločena žena nekega vinškega trgovca je telefonirala iz stanovanja svojih roditeljev na Dunaju svojemu ljubčku v Berlinu, s katerim sta se bila sprla. Ker se spor ni dal poravnati telefonično, je žena končno izjavila, da je sita življenja in odločila je slusalko. To je pa tako razburilo njene ljubčka v Berlinu, da je nemudoma iznova telefoniral na Dunaj v nadi, da se mu le posreči potolažiti razočarano prijateljico.

Toda iz stanovanja mlade dame se ni nihče odzval. Zato se je obrnil Berlinčan na dunajsko policijo in jo opozoril na možnost samomora dotične dame. Policijski ravnateljstvo je takoj poslalo na njen dom dva detektiva, ki sta našla mlado damo onesveščeno v postelji. Očividno je bila zastrupljena s plinom, ki je uhajal skozi odprto pi-pi v kopalnici. Damo so takoj odpeljali v bolnico, kjer so ji rešili življenje. Če bi bila prišla detektiva malo pozneje, bi bilo že prepozno.

Nove podrobnosti o prestolonasledniku Rudolfu

Vpokojeni ravnatelj dunajskega dvornega in državnega habsburškega arhiva dr. Schlitter je imel nedavno na Dunaju predavanje o prestolonasledniku Rudolfu in povedal je nekaj novih podrobnosti, ki pa so seveda zopet močno pristransko pobarvane. Po njegovem mnenju je bil Rudolf že po naravi obsojen na blaznost, kakor njegova strica kralja Ludvika in Otona Bavarskega. Hessensko-darmstadtskega deželne grofica Amalije, čije oče Ludvik IX je bil duševno abnormalen, je bila namreč prababica in cesarja Franca Jožefa in njegove žene cesarice Elizabete. Ki tudi ni bila duševno normalna. Rudolf je bil torej dedno obremenjen, ker se je rodil iz zakona med sorodniki: ki niso imeli vseh kolesčkov v glavi.

Ze kot 14 letni fantič je Rudolf napisal, da se bliža oblika držav republike in da pojm vladarja ne snada v novo dobo. Trdil je, da so monarhije stvarno samo še razvaline. Pozneje je postal anonimni novinar. Pisal je uvodnike in poročila za Sepsoz »Wiener Tagblatt«. Bismark ni zapel Rudolfom stikom z novinarji, naklonjenimi Franciji. Rudolf je bil prepričan, da je Prusija mnogo bolj navezana na Avstro-Ogrsko, kakor nasprotno. Videl je v duhu razpad Avstro-Ogrske, bil je prepričan, da se je Evropa v takratni obliki že preživelja in da se izpremeni po velikih socialnih prevratih v novo Evropo. In vse to naj bi bilo po mnenju penzionirani-

nega direktorja dokaz abnormalnosti. Čudno.

Ljubzen je igrala po direktorjevem mnenju v Rudolfov življenjski tragediji najmanjšo vlogo. Rudolf je bil mož, ki se je notranje prezgodaj izživel, bil je strit in sit življenja. Baronica Vetscher ga je resnično ljubila. Toda ljubljena ni bila. Mayerlinška tragedija je bila izključno le njena tragedija. S svojo izjavo, da hoče slediti prestolonasledniku na oni svet, je pa dala zadnjo pobudo za zgodovinsko dvojno smrt.

Z reklamo pobijajo gospodarsko krizo

Navzlic gospodarski krizi se je zadnje čase naklada ameriških listov povečala. Zanimivo je, da si razlagajo ta pojav baš z gospodarsko krizo, ki vpliva na psihologijo Američana bistveno drugače, kakor na psihologijo Evropeca. V Evropi imajo listi tem manj naročnikov in oglasov, čim hušja je gospodarska kriza, Američani pa sodijo drugače. Po njihovem mnenju je treba delati tem večjo reklamo, čim slabše gredo trgovski posli. Na drugi strani se pa pomnoži krog naročnikov odnosno čitateljev s tem, da brezposelnosti kupujejo novine, iz katerih črpajo informacije o izpraznjenih mestih in možnosti zaposlitve.

Tako pojmovanje položaja je gotovo bolj praktično in uspešno kakor evropski defetizem. V kritičnem letu je narasla naklada ameriških listov za dobrih 25% in dosegla je imponantno število 44.000.000 izvodov dnevno. Samo za oglašje so dobili ameriški listi lani 800 milijonov dolarjev, kar je najboljši dokaz, kako dobro se ameriški trgovci in pridobitniki krogi sploh zavedajo pomena reklame.

Rahmaninov v nemilosti

Znani ruski skladatelj Sergej Rahmaninov je prišel v sovjetski Rusiji v nemilost. Uredništvo »New York Timesa« ga je namreč naprosilo, naj napiše članek o glasbenem življenju v sovjetski Rusiji. Skladatelj je tej prošnji ugodil, toda boljševiski so našli v njegovem članku sovjetom sovražno tendenco. Lista »Komsomolskaja Pravda« in »Sovjetska umetnost« sta takoj začela proti Rahmaninu energično kampanjo, ki je seveda dosegla zaželjeni uspeh.

Moskovski konzervatorij je dobil takoj nalog, da ne sme izvajati njegovih skladb, državne tiskarne jih pa ne smejo tiskati. Rahmaninova dela so postala namreč naenkrat »reakcionarna in posebno nevarna v akutnem razrednem boju na glasbeni fronti.« Skratka, Rahmaninov je postal boljševiskom trn v peti.

Dreiser oklofutal Lewisa

Ameriško literarno in tudi širšo javnost razburja afera dveh slavni ameriških pisateljev Sinclaira Lewisa, ki je dobil letošnjo Nobelovo nagrado, in avtorja »Ameriške tragedije« Theodora Dreisera, ki je bil tudi kandidat za Nobelovo nagrado, pa je podlegel svojemu srečnejšemu tekmeču. Skandal je nastal 20. t. m. na svečani pojedini, prirejeni na čast pisatelju Lewisu. Gostje se je udeležila elita ameriškega literarnega sveta in zato je napravil skandal tem mučnejši vtis. Do konflikta, s katerim je doseglo staro sovražstvo med pisateljskima vrhunec, je prišlo takole:

Sinclair Lewis je bil povabljen, naj nastopi na pojedini kot slavnostni govornik. Pisatelj pa ni hotel govoriti, češ, da so na pojedini trije njegovi sovražniki, ki jim ne more nazdraviti. Kmalu je stopil Dreiser k Lewisu in ga vprašal, če je mislil s tem njega in kdo sta druga dva njegova sovražnika. Lewis je odgovoril nekaj, kar Dreiseru ni bilo posebno po volji in Dreiser je odgovoril na to z zausnico. Lewis je svojo trditve ponovil, Dreiser mu je pa prisolil drugo zaušnico in zaklical:

— No, kaj boste pa sedaj storili? Lewis se je nasmešnil in odgovoril: — Nastavim vam drugo lice.

Afera je posledica sovražstva, ki je nastalo med najslavnejšima ameriškim pisateljskima sedanje dobe v Berlinu, kjer sta se mudila z ameriško novinarko Dorothy Thompsonovo, s katero se je Lewis pozneje poročil. Thompsonova je odpotovala skoraj istočasno z Dreiserjem v Rusijo in napisala o razmerah v boljševiški državi knjigo. Tudi Dreiser je napisal o sovjetski Rusiji knjigo, toda Thompsonova mu je očitala plagiat, češ da je prevzel vse pomembnejše odstavke iz njenih člankov. Ze to je dalo povod za sovražstvo med pisateljskima. Ko je pa dobil Nobelovo nagrado Lewis, čeprav je bil Dreiser prepričan, da jo dobi on, se je sovražstvo med njima še poglobilo.

Za volanom zblaznel

V nekem manjšem kraju v gardskem departementu v južni Franciji je povabil trgovec dve dami na izlet z avtomobilom. Odpeljali so se, med vožnjo je pa obsedel trgovca demon hitrosti. Ne da bi se zmenil za klice in svarilo redarjev, je drvel skozi mesto Nimes s hitrostjo 50 milj na uro. Prestašenima damama je ves čas klical: »Pode me! Na mostu čez Rhono je pa ustavljen avtomobil in zaklical: »So mi že za petami!« V naslednjem hipu se je pognal čez ograjo mostu in izginil v valovih.

Dami sta mislili, da je utonil, toda trgovec je bil dober plavalec in kmalu je splaval na drugi strani reke bižu vaske cerkvice na suho. Zupnik je bil zelo presenečen, ko se je zgasil pri njem neznanec, s katerega je curljala voda. Dejal je, da bi rad prenečal na selu. Zupnik mu je dovolil, ta čas so pa izvedeli za čudnega neznanca ožniki in prišli ponj. Toda blazni trgovec je bil že mrtev.

Telefon „ljudožrcev“

Domačini iz Toga in Kameruna so rojeni telefonisti. Njihov sistem je raziskovalcem znan. Za telefon jim služi boben iz votlega drevesa, dolg 1 do 1,50 m v premeru 60 do 80 cm. Deblo leži na tleh in ima zgoraj majhno odprtino. Na kraj te odprtine udarjajo s palčicami, s katerimi se da pričarati: nizek ali visok glas. Oba prenašajo na več kilometrov tako, da napravi abeceda s pomočjo tega bobna v etapah več sto kilometrov poti na dan.

Vsaka, še tako majhna naselbina ima svoj boben. Vsaka naselbina ima svoj akustični znak, s katerim pokliče drugo naselbino. Seveda pa ne gre za znak v našem pomenu besede. Nasprotno, ti znaki so navadno celi stavki, recimo: »Ah, ko bi bil bogat kakor je reka, polna rib« ali »Smrt se deklet ne boji« itd.

Siamska mačka

Najmodernejša mačka je sedaj siamska, ki jo prištevajo ljubitelji mačjega rodu po vsej pravici med elito. Siamske mačke se tako močno razlikujejo od navadnih mačk, da bi človek mislil, da sploh ne spadajo v mačji rod. Te mačke so drzne, obenem pa boječe, prijazne in samotarske, bojevite in miroljubne. Kakor psi se navadijo na človeka in mu sledijo povsod. Celo njihova mačja govorica se razlikuje od govorice drugih mačk, kajti siamska mačka ne mijavka, temveč se cmeri nekako tako kakor malo dete.

Barva dlake siamske mačke je krasna, oči so mehke, svetlo sinje barve. Mladiči so vedno beli, pozneje pa dobe lepo svetlosivkasto barvo. Lepa siamska mačka stane sedaj okrog 5000 Din in čim starejša je, tem bolj se ceni. Prvotno so siamske mačke poseben skrbno gojili in sicer samo za siamsko kraljevsko rodbino. S tem je deloma tudi povedano, od kot posebne lastnosti siamskih mačk. Siamski kralj je izdal nedavno dekret o prepovedi izvoza siamskih mačk in s tem so postale še dražje.

NJEGOVA SREČA.

— Kaj, tudi v Indiji si bil?
— Ali si imel srečo v lovu na tigre?
— Presenetljivo. Nobenega nisem srečal.

Radioprogram

Nedelja, 29. marca.

9: Ing. Jože Černe: O poljedelstvu; 9.30: Prenos cerkvene glasbe; 10.20: Ferdo Jelenec: Nauk o serviranju; 11: Radio orkester; 12: Časovna napoved in poročila; 12.15: Plošče; 15.30: Ženska ura; 16: Humoriščno čtivo, pisatelj Milčinski; 16.30: Iv. Cankar: Kraj na Betajnovi (gojenci drž. učiteljskega); 20: Koncert delavske godbe »Zarja«; 21: Radio orkester; 22: Časovna napoved in poročila; 22.15: Hawaii-jazz; 23: Napoved programa za naslednji dan.

Ponedeljek, 30. marca.

12.15: Plošče (mešan program); 12.45: Dnevne vesti; 13: Čas, plošče; 13.15: Borza; 17.30: Radio orkester; 18.30: Dr. Anton Bajec: Italijanska; 19: Prof. France Vodnik: Poljsčina; 19.30: Dr. Osolnik: O vplivu žarkov na organizem; 20: Radio orkester; 22: Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Torek, 31. marca.

12.15: Plošče (jugoslovanska glasba); 12.45: Dnevne vesti; 13: Čas, plošče (slagertji); 13.30: Borza; 18: Radio orkester; 19: Dr. I. Rakovec: Iz življenja predpotopnih živali; 19.30: Dr. Ivan Grafenauer: Nemščina; 20: Plošče; 20.30: Prenos iz Zagreba: Koncert komornega pihalnega ansambla državne glasbene akademije; 21.40: Vokalni koncert komornega zbora hrvatskega obrtnega in delavskega pevskega društva »Svoboda«; 22: Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sreda, 1. aprila.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13: Čas, plošče (orkestralna glasba); 18: Radio orkester; 19: Dr. A. Campa: Enotna zakonodaja; 19.30: Dr. N. Preobraženski: Ruščina; 20: Violinski koncert ge. Fanike Brandt; 21: Radio orkester; 22: Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Četrtek, 2. aprila.

12.45: Religiozna glasba na ploščah; 12.45: Dnevne vesti; 13: Čas, plošče, borza; 17.30: Otroška ura ga. Gabrijelčičeva; 18: Radio orkester; 18.30: Drago Ulaga: Gimnastične vaje; 19: Dr. Reja: Vremenoslovje; 19.30: Pero Horn: Duševna vzgoja otroka; 20: Gornik Anton: Baselski koncil in oglejski patriarhi ob 500 letnici koncila; 20.30: Večer na Golgoti, poje pevski zbor »Ljubljana«; Vmesne samospeve poje g. Gostič, operni tenorist; 21.30: Haydn: Sedem besed Zvečičarjev na križu, izvajajo kvartet na lok (gg. prof. Jeraj, Bravničar, Ivančič, Feršnik); 22: Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Petek, 3. aprila.

12.15: Religiozna glasba na ploščah; 12.45: Dnevne vesti; 13: Čas, plošče; 13.30: Borza; 18.30: Spokorne psalme poje zbor bogoslovcev; 19: O potrebi in koristi gospodinjstkih šol (Krekova gospodinjstka šola); 19.30: Literarna ura: Ivan Cankar; 4. postaja, tretja ura; Finžgar: Ecce homo (recitira Valo Bratina, član Narodnega gledališča); 22: Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Ljudje, ki so bolni na žolcu in ledvicah in kamnih v mehurju ter oni, ki trpe na prekomerni tvoritvi sečne kisline in napadih protina, uravnavajo leno delovanje črevesa z uporabo naravnega »Franz Josefove« vode. Može zdravniške prakse so se prepričali, da je »Franz Josefova« grenčica sigurno skrajno prizanesljivo delujoče salinično odvajalno sredstvo, tako da jo priporočajo tudi pri trebušnih kilah, natrganih danki in hipertrofiji prostate. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specijalnih trgovinah.

G. G. Norris.

88

Vroča kri

Roman.

Zelda je stopila korak naprej in obšla. Vrniti se ni nameravala. Gledališki sluga ji je bil prinesel pismo, ki je bilo oddano kar spodaj — umazana kuverta, v nji pa košček papirja, na katerem je bila drhteča roka s svinčnikom napisala:

— Ljuba Z. — Hudo sem bolan. Lahko prideš k meni? — Mihael.

— Pojdite raje naprej in posvetite nama, — je dejala Tonyju.

Stopnice so bile ozke in strme, hiša sama nizka in tesna. Vrata v vsakem nadstropju so se v kotu dotikala. Na mnogih so bile vizitke z imeni.

— V četrtem nadstropju je bilo, je-li? — je vprašala Zelda.

Mirandin glas se je izpremenil v spoštljivo šepetanje; prav nič je ni mikalo hoditi po temnih stopnicah v četrto nadstropje.

— Da, prav gori pod streho.

— Se spominjaš, katera vrata so bila?

Miranda je pokazala na tista, kjer je bila potisnila skozi špranjo pismo.

Tony je posvetil na kljuko in luknjico v ključavnici. V istem hipu se je začelo močno kašljanje.

— Mihael! Mihael! Zelda je rahlo potrkala.

— Mihael! — Toda že zopet ji je odgovorilo samo pretresljivo kašljanje.

Pritisnila je na kljuko in vrata so se odprla. V sobi je bilo hladno in temno.

— Mihael!

— Kdo pa je? — Njegov glas, toda tako hripav, da ga je bilo težko spoznati.

— Jaz sem, Zelda. — Tony je posvetil po sobi in luč se je ustavila končno na postelji. Tu je ležal, naslonjen na komolec; oči so se mu svetile, lase je imel divje skuštrane, brada in lica kosmata in raztrgana srca je za silo zakrivala njegova prsa. Še vedno ga je mučil kašelj, končo je pa omahnil nazaj. Zelda je stala nepremično sredi sobe, srce ji je bilo nehalo utripati. Potem je pokleknila k postelji in segla po Mihaelovi roki. Mihael se je oklenil njene roke. Njegova koža je bila vroča, v sobi je bilo pa strupeno mrzlo.

— Zelo si prijazen. Zelda. — je zašepetal. — Zdi se mi, da sem res težko bolan. Žal mi je, da te moram nadlego-

vati. — Kašljanje — kašljanje — kašljanje.

Tony je poiskal z žepno svetilko sobo, našel je tudi plinovod in dočim je Miranda svetila, je zaman prižgal eno vžgalico za drugo — plina ni mogel prižgati.

— Ne gre — ne gre, — je dejal Mihael. — Plin je zaprt.

Kaj storiti?

Mihael je bil v obupnem položaju, bolan, morda na smrt bolan, toda brez sredstev za lečenje. In kako bi bilo sploh mogoče klicati tako pozno ponoči zdravnika?

— Če bi bila jaz na vašem mestu, gospodična, bi ga dala prepeljati v bolnico. — je menila Miranda.

— Kam neki, v katero bolnico?

Tony je predlagal bolnico sv. Ignacija, ki je bila v bližini. Stali so sredi slabo rasvetljene sobe liki črni zarotniki v začaranem trikotu. Žepna luč je svetila komaj toliko, da so se videla čola, umazana tla, s postelje se je na neprestano razlegalo krčevito kašljanje.

— Umrl bo, — je zašepetala Zelda vsa iz sebe.

— Ne, ne, tako hudo pa res še ni. Zelda. — se je odzval Mihael s hrnavim glasom; — da, morda res spadam v bolnico.

Zopet je pokleknila k njegovi postelji, položila mu je roko pod glavo in ga prijala za roke.

— Mali Mihael, mali Mihael, skrbela bom zate, ne bom te zapustila. To ti prisegam.

Pritisnila je njegovo roko na svoje lice in jo rahlo božala. Potem je globoko vzdihnila in vstala.

— Torej Tony, glejte, da najdete zdravnika in rešilni avto, jaz ostanem tu in počakam.

Šofer je odšel, Zelda mu je pa posvetila, da bi na stopnicah ne padel. Ko se je vrnila v sobo, je sedla na rob razmetane postelje, držeč luč v rokah. Mihael je ležal ves izmučen ali je pa spal, samo kratko, globoko dihanje je motilo ledeno tišino. Zelda se je zavela v svojo plašč. Posvetila je na tla: ostanke jedi, razmetane barve, telovnik, nogavice, kravat, — vse je bilo razmetano in pomešano med seboj.

Kašelj — kašelj — kašelj! Postava na postelji se je bolesto zganila. Kašelj — kašelj — kašelj.

— Vode! — je zastokal pridušeno. Komaj sta našla med razno navlako za umazanim zastorom steklenico vode.

Kašelj — kašelj — kašelj! Zelda so bolela ušesa, tako močno je kašljala.

Končno je prišel zdravnik, eleganten, mlad gospod, neuglajenih manir, z aktovko pod pazduho.

— Kaj je pa z lučjo? Ali ni tu nobene luči?

— Plin je zaprt.

— Kje je pa bolnik?

Kašelj — kašelj — kašelj. Sklonil se je in potipal žilo, Zelda mu je pa svetila.

— Dajte mi luč, — je dejal in posvetil bolniku v obraz.

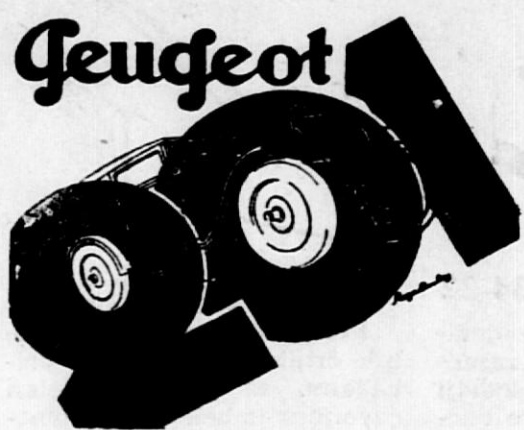
— Slab obtok krvi, — je izjavil, — to je vse. Kdo me je pa klical? Saj ni nič nujnega.

— Jaz — jaz sem vas klical. — Njen glas je zvenel samozavestno. Zdravnik jo je radovedno pogledal.

— Soferja sem poslala po zdravnika in rešilni avto, Zelda Marsh sem. Bolnik je moj prijatelj.

Zdravnik je planil pokonci.

— Mrzliza ga strašno trese in kašelj ga muči, da je groza, — je nadaljevala. — Živa duša se ne zmeni zanj, soba je mrzla. Saj bo umrl, če ostane tu. Takoj ga je treba prepeljati v bolnico. Na moje stroške. Želim, da pride v najlepšo sobo. Če se odpelje v rešilnem avtomobilu z njim, prispejam takoj za vami in v bolnici se pomeniva o vsem potrebnem.

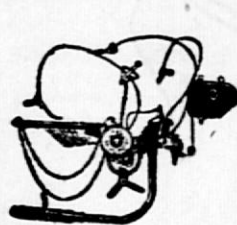
najpriljubljenejši in najpopolnejši 30 HP avto sedanosti z največjo ekonomijo pri brezkonkurenčni ceni.

Vse vrste dobavnih, tovarnih in osebnih avtomobilov tipe 201, modelov 1931.

Zahtevajte ponudbe! Vsi rezervni deli na zalogi! Plačilne olajšave!

Generalno zastopstvo in tovarniško skladišče PEUGEOT avtomobilov **O. ŽUŽEK**, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 11

Tribuna dvokolo s „Sachs“ motorjem

posebno močni, okvir niz, močnejša pnevmatika, motor v sredini montiran z dvojno predstavo in spojko, 1 1/4 K. S. — Vozil 30 do 40 km na uro in porabi 2 litra goriva na 100 km. Dobi se tudi sam motorček, katerega se lahko na navadno močno kolo montira. Cena prav nizka, ceniki franko.

»Tribuna« F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Poceni in vendar najboljše je SEVERJEVA OTOMANA

z 32 peresi v sedežu in 4 v zglavju; velikost 185 X 78

Cena Din 550.— do 850.—, po izbiri preobleke. — Zahtevajte vzorce!

Najboljši material!

RUDOLF SEVER, LJUBLJANA, Marijin trg št. 2.

Makulturni papir
kč à Din 4.—

prodaja uprava Slovenskega Naroda,

PRIMA SUHE DESKE

mizarski stroji mizarjem na razpolago! Obrane deske za podelo — nudi FRAN ŠUSTAR, parna žaga v Ljubljani 33/L

VOLNO

za modroce in pletilstvo — ugodno prodaja: šega, Cankarjevo nabrežje 5/I. 1118

PROSTOVOLJNA JAVNA DRAŽBA KLOBUKOV

Dne 30. marca in naslednje dni se bo vršila dražba približno 600 finih moških in deških klobukov v ceni od Din 30.— do Din 80.— komad. Dražba se bo vršila pri trdnici S. Bljak na Kongresnem trgu št. 8. Prodajalo se bo v skupinah in tudi posamezno. 1131

BUKOVA DRVA TREBOVELJSKI PREMOG

pri št. „KURIVO“ LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 33 (na Balkanu) Telefon 34—34

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15 priporoča svojo zalogo klobukov in solčnikov ter sprehajalnih palic. Popravila se izvršujejo — točno in solidno. —

Telefon 2059

Premog suha drva
Pogačnik, Boborčeva 5

Posesniki!

Če hočete imeti Vaše vrtove in dvorišča suha in gladka, jih posipajte z dolomitnim peskom, ki vam ga dostavi na dom — KATARINA VODNIK, gostilna pri »Mojstru«, Podutik št. 25, Ljubljana VII, ali pa ga lahko naročite pri trdnici »Jeklo«, Ljubljana, Stari trg 11.

Deske.

crne, letve raznih dimenzij za stavbe, ograje in pode — dobavi po najnižji ceni

Ilirija „d. z o. z.“, LJUBLJANA, Dunajska cesta 46, tel. 28—20, Miklošičeva cesta 6, tel. 25—95

Lovske puške

Flaberte, browning pištole, pištole za strašenje psov, lovške in ribiške potrebščine ima vedno v zalogi

F. K. KAISER ouškar.

Ljubljana, Kongresni trg št. 6

Prometni zavod za premog d.d. Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah samo na debelo

Premog

gornji in tovarniški za domačo kurjavo in industrijske vrste

Kovaški premog

Koks — Ivarniška plovbarstva in oljast

Brikete

Prometni zavod za premog d.d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 15/A

OTVORITVENO NAZNANILO!

Tovarna Jos. Reich

naznanja, da je otvorila novo sprejemališče na TRŽAŠKI CESTI ŠTEV. 8

ter se uljudno priporoča za kemično snajenje, barvanje in plisiranje oblek. Svetlolikanje ovratnikov in pranje domačega perila.

»Mali oglasi«

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znamkah. Za odgovor znamko! — Na vprašanje brez znamke — odgovorjamo — Najmanjši oglaš 5.—

VEČ SOB

se takoj odda (majhne in velike). Mestni trg 13/II. 1151

»EFAKS«

tovarniško skladišče barv, lakov, kreme in ostalih kemičnih preparatov za konzerviranje usnja. — Kemično barvanje usnjenih izdelkov, čevljev, suknjicev, torbic, klubskih garnitur itd. — Ljubljana, Napoleonov trg 7. 1033

GOSTILNICA IN HOTELIRJI, POZOR!

Vsled likvidacije razprodajam celotno vinsko zalogo, in sicer izborno štajersko belo vino po 4.— Din in sladek prosek po 16.— Din liter — Guro Valjak, Maribor. 1144

POZOR STAVENIKI!

Proda se večja količina koles za samokolnice, dvokolnice, 4-kolesne ročne in vprežne voze v različnih velikostih in dimenzijah, po konkurenčnih cenah pri — Franc Petkovšek, kolarstvo, Ljubljana, Holzapflova ulica 21.

PISALNI STROJ,

dobro ohranjen, kupim. Ponudbe z navedbo cene in znamke pod »Pisalni stroj 1142« na upravo Slovenskega Naroda.

OPREMLJENO SOBO

v bližini pošte oddam solidnemu gospodu. Naslov v upravi »Slov. Narod«. 1146

DIMNIKARSKEGA VAJENCA

sprejme Ignac Čecovnik, dimnikarski mojster v Slovenski Bistrici št. 106. 1146

ČEVLAJSKI ŠIVALNI STROJ

cilinder, dobro ohranjen, kupi Jenko Valentin, Javornik 59, Gorenjsko. 1145

VINOTOČ

Zanimanja vredno! Vse drugo osobe. Dobra vina ter jedila. Čez ulico Din 10.— liter. Mestni trg št. 13 (pri Fridrihu). 1150

KADLECOVI APARATI

F. KADLEC, TEMERIN
TVORNICNA INKUBATORA
TRAŽITE KATALOG

PRIHRANITE

denar, čas in jezo, ako izolirate zoper vlago in rjo Vaše strehe, temeljne zidove, železne konstrukcije, vodne nabiralnike, terase, balkone in napeljave iz cevi

s svetovno priznanimi

„CONCO“

amerikanskimi azbestno nitkastimi izolacijskimi produkti. The Continental Products Co. Euclid, Ohio U. S. A.

Razpečevanje za Jugoslavijo:

Mirko Marmolja, Maribor, Cankarjeva ulica 26.

Vsa dela s »Conco« preparati izvršuje trdnica

PETER ŽITNIK, splošno kleparstvo in instalacijsko strolovodov

LJUBLJANA, Ambrožev trg 9

Telefon št. 3146. 26/L

Vsa pleskarska in soboslikarska dela izvršuje točno, solidno in po konkurenčnih cenah pod garancijo

J. HLEBŠ

pletkarstvo in soboslikarstvo Ljubljana, Sv. Petra c. 33. 26/L

HARMONIKE

izdelujem nove in sprejemam v popravilo vse glasbene instrumente. — JANC, LJUBLJANA, Boborčeva 9.

Klavirji!

pianini

Kupujte na obroke

od Din 400.—

prve svetovne fabrikate: Bösendorfer, Steinway, Förster, Höpfl, Stingl original, ki so nesporno najboljši! (Lahka, precizna mehanika.) Prodaja jih izključno le sodni izvedenec in bivši učitelj Glasbene Matice

Alfonz Breznik

Mestni trg 3 Najcenejša posojevalnica.

Dvokolesa, motorji, šivalni stroji

otroški in igračni vozički, pnevmatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franko.

»Tribuna« F. B. L.

tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, KARLOVSKA CESTA ŠTEV. 4

Vezeni namizni prti

150/150 na dobrem blagu Din 55.—. Breda žepni robci komad Din 2.—. Entlanje, azuriranje, predtiskanje; specialni entel oblek. Vezenje mehanično, umetno in ročno, tumbiranje hotelskih in gostilniških zavese.

Matek & Mikeš, Ljubljana

(poleg hotela Štrukelj)

Hotel Miklič

ima prav dobro

presejano vrtno zemljo

po Din 20.— m² na prodaj.

I. SLANOVIC

SPLOŠNO KLJUČAVNICARSTVO,

Gajeva ulica št. 2

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. Specialna dela: delikatesna in slaščičarska namizna in izložbena stojala iz medenine ali železne ponikljana.

Brezobrestna posojila

za zidavo hiš, za nakup hiš in posestev, za prevzem hipotek na hišah in posestvih daje svojim članom

„Jugrad“

Jugoslovska gradbena in kreditna zadruga r. z. z o. z. Ljubljana, Kolodvorska ulica 35/I

Pravila proti plačilu Din 5.— v znamkah. — Za odgovor prosimo znamko.

Uradne ure od 8. do 12. in od 14. do 18.

Velika tekstilna tvornica išče dobro uvedenega zastopnika za Slovenijo ob proviziji za takoj

Samo prvorazredne moči pridejo v poštev, a prednost imajo oni, ki potujejo z lastnim avtom. — Ponudbe pod »Zastopnik 1125« na upravo »Slovenskega Naroda«.

VABILO

na **REDNI OBČNI ZBOR**

ki ga bo imela

Elektrarna Škofja Loka in okolica, d. d.,

dne 15. aprila 1931 ob pol 12. uri v mestni dvorani v Škofji Loki, Mestni trg št. 16.

DNEVNI RED:

1. Poročilo predsedništva.
2. Poročilo nadzorstvenega sveta.
3. Odobritev bilance in računskega zaključka.
4. Sprememba pravil.
5. Slučajnosti.

Vsak delničar, ki se hoče udeležiti občnega zbora, mora položiti svoje delnice ali svoja bančna potrdila o depozitiranih delnicah v družbeni pisarni (Škofja Loka, Spodnji trg št. 24) v osmih dneh ali vsaj dve uri pred obnim zborom. Na podstavi tega pologa se izda delničarju legitimacija, ki se glasi na ime ter navaja število založenih delnic in glasov, odpadajočih nanje.

V Škofji Loki, dne 28. marca 1931.

PREDSEDNIŠTVO.

BAD-NAUHEIM

Nemčija

Postaja D-vlaka proge Hamburg — (Berlin) — Kassel — Frankfurt a. M. — Basel

45 minut od Frankfurta am Main

Svetovnoslovni ogljikove kisline bogati topli vrelci kuhinjske soli (30,5—34,4° C)

Nedosežni pri boleznih srca in arterij, revmatizmu, protinu, bronhitisu, trpljenju na živcih in hrbteničnemu mozgu

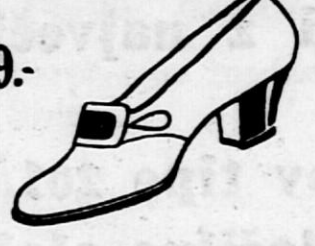
Izbrana zabava — Vseh vrst sport — Vsa novodobna zdravila, sredstva. — Lepo prijetno okrevanje. Izbrana prehrana ob smernih cenah.

Prospekti pri konstituiranih. Bad-Nauheim — potovanja in pisarni

59.-

Vrsta 2651-05
Prodajamo jih iz boksa in laka za isto ceno. Omogočite svojim otrokom, da se jim bodo nožice normalno razvijale!

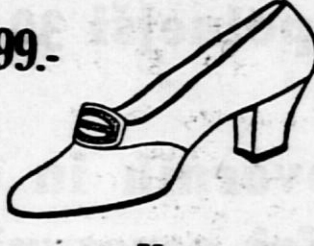
199.-

Vrsta 2605-72
Praktični dekolirani čevljiček s polvisokim usnjatim podpetnikom, izdelan iz finega boksa, rumene ali svetle moderne barve, z okusno zaponko.

199.-

Vrsta 1245-63
Čevljiček na spono, s polvisokim podpetnikom, iz rjavega semiša, z usnjatim okrasom in v raznih modnih barvah.

199.-

Vrsta 1805-15
Praktični dekolirani čevljički s polvisokim usnjatim podpetnikom, izdelani iz finega boksa, rumene ali svetle barve z okusno zaponko.

199.-

Vrsta 2625-10
ZA IZPREHODE
Zadnji model izrezanega čevlja s kombinacijo kroko-dilove imitacije in okusno spono. Radi izredno dobre priljubljenosti pri ljubljanih čevljih.

169.-

Vrsta 1634-22
Za dijake. Spomladi odložite visoke čevlje in jih zamenjajte s prijetnimi polčevlji iz boksa, črne ali rjave barve!

69.-

Vrsta 9175-03
Poleg satenastih in atlasnih, črnih in raznih barv pri nasamo za poletje izdelan čevljiček iz belega rips-platna k lahkeemu poletnemu plašču.

89.-

Vrsta 2642-30
Navadno Beba noče istih čevljev, kakor jih imajo bratci. Zato smo ta čevljiček okrasili.

149.-

Vrsta 3945-03
Spomladanski čevlji za vsako priliko. Iz boksa za vsak dan na trg. Za občutljive noge iz ševroa.

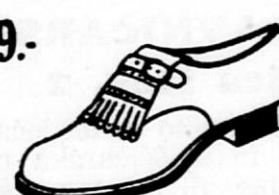
89.-

Vrsta 3762-22
Za dež in slabo vreme. Podplat je flikiran in iz močne krave kože. To so čevlji za živahnije dečke.

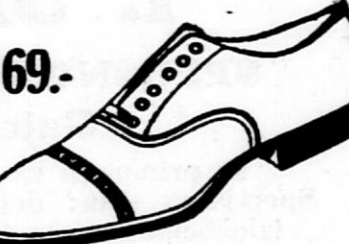
169.-

Vrsta 3635-18
Polčevlji na trakove so še vedno priljubljeni, zlasti radi svoje prijetne forme in lepe oblike.

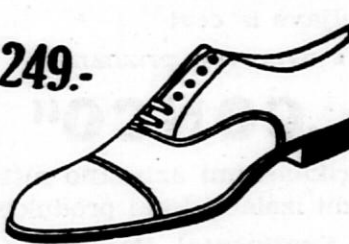
129.-

Vrsta 3922-00
Sportni čevljiček za dečke, je iz rjavega boksa, z okrašenim jezikom. Podkovan z medenastimi klinci. Za šolo in izlet.

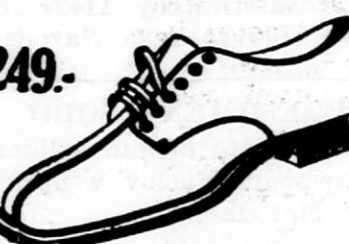
169.-

Vrsta 1937-22
Vam, ki ste izpostavljeni štrapačom, je treba za pomlad lažjih čevljev. Evo jih, s stanovitnim gumastim podplatom za neverjetno nizko ceno.

249.-

Vrsta 9637-21
Ta udobni enostavni čevlji ima stalen krog odjemalcev. Izdelujemo jih iz laka, črnega, rjavega boksa za isto ceno.

249.-

Vrsta 6427-48
Eleganten udoben čevlji za odličnega gospoda. Sportniki na terenu in oni na tribunah ne morejo biti brez čevlja te oblike.

249.-

Vrsta 6637-11
Ako nosite obleko iz angleških tkanin, ne morete biti brez te oblike sportnega čevlja, ki je izdelan iz najboljšega boksa in okrašen ter okusno perforiran.

199.-

Vrsta 5605-27
K spomladanskemu plašču za izprehode si nabavite ta dekolirani čevljiček. Okrašen s katjim usnjem, z visokim podpetnikom prikazuje pariško modo.

199.-

Vrsta 9675-38
Kako vam ugajajo ti krasni čevljički? Okusno smo jih okrasili s kombinacijami raznih barv. Pridite, da vam jih pokažemo!

169.-

Vrsta 3967-22
Moški čevlji iz prima boksa za štrapač, s kovanim podplatom. Trdni in udobni, ne žulijo ne noge ne žepa.

249.-

Vrsta 9677-22 Din. 249.-
Priljubljen čevlji naših stalnih odjemalcev, izdelan iz najfinjšega boksa, z lahkim usnjatim podplatom in gumastim podpetnikom.
Ur. — 162

Velika noč

praznik spomladi, veselja in ljubezni je v letu samo enkrat. Dočakajte jo v naših krasnih čevljih. Pripravili smo nove modele, nove barve in nov kroj, nove podpetnike in novo obliko.

Vse te novosti Vas bodo iznenadile. Pridite v prodajalnico, poskusite in prepričajte se!

Rata

169.-

Vrsta 9805-05
Plesni čevljički, izdelani iz najlepšega laka, se podajo vsaki toaleti in morete v njih plesati vso sezono. Dobi se k njim obenem tudi okusno spono.

69.-

Vrsta 9875-05
Eleganten čevljiček s spono iz črnega baržuna na visokem podpetniku. Priljubljen radi svoje enostavnosti.

Pri boleznih želodca in črev

vzemite tudi VI FIGOL. FIGOL osvežuje in čisti kri. Dobiva se po vseh lekarnah, po pošti pa razpošilja izdelovalec

Apoteka Dr. Semelič, Dubrovnik 2/60. — 3 steklenice s poštino 105, 8 steklenic 245, 1 steklenica 40 Din.

RADIOBALZAMIKA

ZAMESLJIVO
SREDSTVO
PROT. REVMAZMU.
PREHLADU in ISHIJASU.
LABORATORIJ BEGRAD
DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH PO CENI DIN 75

Najboljši češki blagovi

Zajamčeno čistovolneno
moške in damske blagove
zadnjih novosti za
pomladno in letno sezijo

razpošilja starorenomirana ZALOGA TVORNICE SUKNA

Siegel - Imhof — Brno

Palackého tř. 12, Češkoslovaška.

Največja izbira. — Najnižje tvorniške cene. — Najsolidnejša izvršitev vseh naročil. — Na zahtevo vzorci zastoj in poštne prosto.

Franc Jager

inženir
LJUBLJANA, Sv. Petra 2. 20

prilagodba svoje najmodernejše fotelje vseh vrst, modroca, otomane, kima, klošnje postelje, patentne divane i. t. d.

Najmodernejša oblika!

Prostor za posteljnino.
Garantirana konstrukcija!

A. & E. SKABERNÉ
LJUBLJANA

Od dobrega najboljšje je le Gritzner = Adler

šivalni stroj in kolo

Elegantna izvedba —
najboljši material!

Novost!

Sivalni stroj

kot damska
pisalna miza

Le pri

JOS. PETELINC - LJUBLJANA

TELEFON INTERURBAN 2913

Zmerne cene tudi na obroke

Pozor!

Prihranimo

Pozor!

60 — 80%
pri popravilu

Radio = akumulatorja

namestitve novih plošč, in sicer:

za 18 amp. ur 2 pozit. in 4 neg.	Din 120.—
> 18 > 2 > —	> 55.—
> 36 > 4 > —	in 6 neg. > 190.—
> 36 > 4 > —	> 105.—

in to vse strokovno kompletno za uporabo edino

A. Jenko

Prva specialna akumulatorska delavnica
vhod Miklošičeva cesta, poleg palače Delavske
zbornice in Kolodvorska ul. 29, kavarna „Leona“

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiju)

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predelave in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakačila v tu- in inozemstvo safe - depozita itd. itd. itd.
Brzjavke: Kredit, Ljubljana. — Telefon št. 2040, 2457, 2548 Interurban 2706, 2806.